

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos peút sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyüttér peút sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, január 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A kancellár — rólunk.
- Elfogadták az adójavaslatokat.
- Fegyverszünet.
- Az Arad-csanádi Takarékpénztár mult esztendeje.
- Koholt gyilkos merénylet.
- Felfüggesztették a „Ne Temere” érvényét.
- A kuruc-nóta és a dévai honvédtisztek.
- A pesti színházak tájkáról.
- A mulató Arad.
- Kabaré igazgatóból cigányprimás.
- Kutyaszerelem.
- A főszolgabíró és a borraivalók.
- A Swárdström növérek és az aradi rendőrség.
- Az új cigányprimás.
- Tarkaságok.
- Tárca: Küzdő asszonyok. Irta: Prohászka László.

A kancellár: — rólunk.

Arad, január 30

Amikor ezeket a sorokat így kezdjük: *Bülow ur. önnek igaza van.* — akkor ezt egész másképp méltóztassék venni, mint annak a boldogult vidéki kollégánknak eiceroját, aki ezzel nyomta meg a pennát: *Sehogy se értünk egyet Bismark csekkvésmódjával.* Mert az utóbbi esetben a cikk Bismarek gyarmatügyi politikájával foglalkozott, amihez igazán kevés a beleszólni valója: hanem amit Bülow, a német kancellár mondott a maga népére, az valamennyiünkre illik. Sőt miránk jobban, mint a németekre. Annyira rólunk szól, hogy kedvünk lenne azt mondani Bülowról, hogy plagizált.

A pazarlást, az erőn felül, mértéken túl élést, a takarón túl való nyújtózást panaszolta fel. Ha ez igazán úgy van, a német társadalom rut kinövéseiben, veszélyes túlzásaiban csak hasonlatos volna a miénkhez. A valóságban országot sem találhatunk, melynek lakosai oly mértékben élnek viszonyaik fölött, mint ami szerencsétlen hazánkban.

A társadalom kötelez. Noblesse oblige! Erősebb minden törvéynél, erősebb a kényszerű körülményeknél az a hatalom, mely rabigájába nyomorítja az embereket, mely tönkre teszi erkölcsileg s anyagilag egyaránt, az erejében sokszor már nem is bizó szerencsétlen áldozatokat.

Vajjon kit találunk — nézzünk csak körül figyelmes szemmel — társadalmunkban, aki erejéhez mérten, jövedelmei arányában él. Vajjon a diplomás ember családja, kinek jövedelme alig haladja felül a 4000 koronát, nem úgy él-e, mintha legalább is 10,000 korona keresete volna? Hát a hivatalnokok, kik megszámlált garasok-dacára úgy élnek, mintha 1000 holdas földjük lenne a Bánátban. S a kereskedők s az iparosok s rendre egymásután valamennyien, akik csak itt vagyunk, úgy élünk-e vajjon, a hogy azt a viszonyaink megengedik? Bajosan. Legalább is egy fokkal, ha nem többel, viszonyainkon felül költségezünk, élünk. Végre azután beköszönt a gond. Mert a hiányzó

bevételeket hitellel próbáljuk ideig-óráig pótolni, várva az eljövendő sült galambra, főnyereményre, elhaló milliós nagybácsi örökségre, vagy hasonló szolid bázisu jövedelemre. De számításaink majd mindenkor esődöt mondanak. A hitel végtére bedugult. Főnyereményt, örökséget nem esinálunk, a sült galamb másfelé röpül s mi itt állunk szomorú, lehorgasztott fővel, gondok közepette s törjük amugy is agyon gyötört fejünket, miből, honnan teremtsük elő az esedékes részleteket, kamatokat.

De a társadalom kötelez. Noblesse oblige! A tanár felesége, gyermekei, noha jövedelmei nem engedik, kénytelenek úgy járni, ahogy azt társadalmi állásuk hibás kívánalmai megkövetelik. Az ügyvéd, az orvos családjának úgy kell élnie, mintha földbirtokos lenne, a földbirtokos, mintha fertály mágnás s a fertály mágnás, mintha majoratus, latifundium birtokosa volna s így tovább fel, fel egész a legmagasabb régióig.

Igy történnek azután azok a nevetséges visszasságok is, hogy sokszor látjuk a hölgyeket olyan estélyi toilletekben végig söpörni az utcákon, melyek szakasztott a párisi divatlap szerint készültek, de amelyekhez azonkívül egy automobil, de legalább is hintó szükséges! Mert azok a hölgyek, kik Párisban ilyen divatruhát hordanak, birnak ezekkel a kelésekkel is.

A csók, mit . . .

A csók, mit ajkadról loptam,
Mégmérgező véretem.
Minek is élnek itt e földön,
Ha véled élnem nem lehet!

Beszívnam százszor is e mérget,
Ó, nyujtsd hát forró ajkad! —
S esókkollak hévvel, szenvedéllyel.
A míg a szívem megszakad.

Ó, bűvös óra! Átkarollak,
Kezem — bár reszket — rád talál ...
Milyen gyönyör lett volna élnem,
Ha ilyen édes a halál!

Gyomai Zsigmond.

Küzködő asszonyok.

Irta és a kölcsény egyesítés elnöke: Prohászka László dr.

Az emberi jogokért indított küzdelemnek szükségszerű folyamánya és — bárki mit mondjon is — egyik leghatalmasabb hulláma a nőmozgalom, mely ma határozottan hullámhegybe emelkedőben van. A világossággal és haladásal eljegyzett modern emberiség a szellemi és erkölcsi javak szocializálására törekszik, s e törekvésében nem ismer faj vagy nem szerint való megkülömböztetést.

A szent tavasz idején még vércózsákat hajtó demokrácia napjainkban csöndes gyümölcsérésbe fordult. Gyönyörű alapeszméje, mely lassankint eluralkodik a lelkeken, arra tanít, hogy mind-n ember tartozik kieserőlni egymással a kölcsönös megbecsülés adóját.

De a férfinak — legalább egye óre — még külön tartozása is van a nővel szemben azokért a javakért, amiket az évezredek folyamán tőle elrabolt. Szóval Hölgyeim, mi a rendesen felül Önöknek — hogy e helyről stilszerű legyenek — külön pótdalával tartozunk.

Órök szégyenfojtja marad a férfinemnek, hogy ezt az évezredek jogfosztást elméletileg egész az újkor határmegyéjéig természetesenek találta s mindenféle tetszetős tudományos érvekkel támasgatta. Bizony a tudomány is ludas a dologban, amennyiben mindenféle összehasonlító koponya-mérésekből és agysúlydifferenciálból holmi hamis következtetéseket vont le. Még pedig a nőnem rovására. Így aztán nem esoda, ha a közvélemény, tá naszkodva a tudomány tekintélyére, meglehetősen szűkkeblűen, a hosszú haj közismert törvénye szerint mérte ki a nőnek az észmennyiséget.

Pedig, hogy ez mennyire nem volt igazságos, azt mindnyájan tudjuk. Huszen vannak férfiak, akiknek kopaszra fényesedik a fejük bubja, s mégis ez az egyetlen fényes dolog, amit azon a fejen felfedezni lehet.

Ezzel hát szépen kvittek lettünk volna. Igen ám, de a tudomány nem érte be ennyivel. Sietett jóvá tenni a hibáját s alig egy

évtized alatt halomra döntötte az embertan tévedéseit. Jöttek modern természettudósok (férfiak!), akik alaposabban átkutatták a mindkét nembeli koponyák bennevalóját. És kiderítették, hogy az a híres súlykülömbőség nemcsak hogy mese, hanem hogy a női agy még hozzá nőiségileg is tökéletesebb a férfiénál. Ez a morfológiai adat pedig az élettan nyelvére fordítva nem jelent kevesebbet, mint a nőnek a szellemi sokoldalúságra való rátermettségét.

Szinte hallom a férfiak kajánkodását Hogy mindez nagyon szép a papiroson, de az élet egészen mást bizonyít. Ugyan kérem, hát talán tudtunk mi valaha tuljárni az asszonyok eszén?

De ez még nem minden. Mert mikor a kutatók látták, hogy bent nincs mit keresniök, jöttek kifelé. Kezdték rájárni a rud (t. i. a mérőrud) a fejünkre. Kisült, hogy az arccsontjaink és a rágószerveink szertelenül fejlettek. No még csak ez hiányzott. Rögtön megkaptuk, hogy a férfitípus a fejünkáját l-ginkább az állkapcsaival végzi. Ime, ez a nemezis a hosszú hajért! Még a férfidiszünket, a bajuszt meg a szakállt sem kimélték ezek a fránya tudósok. Azt mondják, hogy az állathasonlatosság. Hát persze, hogy az! De azért ezt legkevésbé féltjük. Fogunk mi még kacagni azon a bohózaton, amikor ezt az óskori maradványunkat védelmébe veszi valami hiuságában sértett, következőképpen elveiből kiábrándult — nőapostol.

De tréfa ide, tréfa oda, a tudomány, amint látjuk, alaposan előkészítette a talajt a femi-

Egy párisi ur nemrégiben nálunk járva, meglepetten mondotta:

— Uram, ilyen elegáns urakat és hölgyeket, mint az önök városainak utcáin, nálunk Párisban sohasem láttam. Az ilyen eleganciával öltözött emberek odahaza hintón, vagy automobilon száguldanak végig.

S ez így is van. Nálunk a déli korszón fénymázás topánu urakat s hölgyeket látni, nem tartozik a ritkaságok közé. Odakünt a tényleges elegáns világban, csak kocsin hordják ez alkalmi ruhadarabokat.

De épen ez a ferde helyzet, melybe társadalmunk akaratlanul került, okozza mind e visszasságokat s kellemetlen következményeket, melyek együtt járnak vele. Az újságeíkek természetesen nem változtatnak ezen a beteg állapoton. Mért, hogy nálunk nem akad egy Bülow, aki a társadalom szemébe vágja az ostoba tékozlás vádját, s akinek szava a kancellár tekintélyének súlyával tudjon hatni?

Elfogadták az adójavaslatokat.

Az általános vita vége. — A képviselőház üése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, január 30.

A képviselőház mai ülésén *Farkasházy* Zsigmond és *Holló* Lajos felszólalásai után befejezték az adóreform általános vitáját. A Ház az adójavaslatokat *általánosságban elfogadta.*

Az ülés elején Nagy György a darabonyok vád alá helyezésére vonatkozólag tett indítványt, melyet a Ház február 15-én fog tárgyalni. Az ülés végén pedig *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter válaszolt Nagy Györgynek a dévai honvédtisztek ügyében tett régebbi interpellációjára. A választ más helyen közöljük.

A képviselőház mai üléséről itt következik tudósításunk:

(Napirend előtt.)

Justh Gyula elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv hitelesítése

után az elnöki előterjesztések során elnök jelenti, hogy *Csanak* Jánost választották meg Debrecen III. kerületi képviselőjévé és bemutatja a megbízó-levelet. A függetlenségi eljeneztek.

Wekerle miniszterelnök: Beterjeszti a múlt évi tulkiadásokról szóló zárszámadást.

Günther igazságügyminiszter: Beterjeszti a hágai nemzetközi egyezményt a teljes korak gyámságára és védelmi intézkedésekre vonatkozólag, továbbá a polgári eljárásra vonatkozó nemzetközi egyezményt, becikkelyezés végett.

Ezután *Nagy* György hosszabb beszédben megindokolja a Fejérváry-kormány vád alá helyezésére vonatkozó indítványát. Egyben indítványozza, hogy a Ház utasítsa az igazságügyi bizottságot, hogy február 15-ig jelentését terjessze be.

A Ház *Nagy György indítványát elfogadta* és az elnök indítványára február 11-ére tűzte ki az ügy parlamenti tárgyalását.

Ezután felolvassák az interpellációs könyvet, melybe újabban *Szabó* István (nagyatádi) a somogyi kiscgazdák alapszabályai jóvá nem hagyása, *Bozoky* Árpád a Bienenrth-féle beszéd tárgyában, melyet az osztrák annexiók bizottságában mondott. Továbbá *Markos* Gyula közgazgatási szabálytalanságok miatt.

(Az adóreform.)

Áttértek ezután az adójavaslatok tárgyalásának folytatására. Az első szónok:

Farkasházy Zsigmond: A mostani zavaros politikai helyzet nem alkalmas arra, hogy adójavaslatot tárgyaljanak. A Házban a legnagyobb érdektelenség mutatkozik a tárgyalások iránt, mindenki a folyosón politizál. A javaslat ellen felhozott kifogásokat alaposaknak tartja. Az egész javaslat nem más, mint a régi rendszer megfejlése. Ezért nem fogadja el a javaslatot.

Szünet következett. Szünet után

Holló Lajos: Mindig azt mondják bizonyos részen, hogy nincs ellenzék. Pedig, amikor egy lépést akarunk tenni jövőnk érdekében, iszonyu ellentállást fejtenek ki.

A tőkekamatadó leszállítását nem tartja megokoltnak. *Sándor* Páléknak még megjegyzi, hogy a függetlenségi párt az ország érdekében való munkában sohasem akar velük találkozni. A javaslatot elfogadja.

(A ita berekesztése)

Elnök a vitát berekeszti, mire a Ház az adóreform egyes javaslatait *általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.*

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter válaszolt ezután régebbi interpellációkra. A dévai ügyben adott érdekesebb válaszi más helyen közöljük.

nizmus számára. Kétségtelen dolog, hogy a nőmozgalomnak, melyet a gazdasági evolúció rugója mozgat, maga a természet is megpecsételi a létjogát. A nő egyéni és lelkiismereti szabadságának biztosítékait keresi, öntudatos akarással halad a gazdasági és értelmi önállóságban gyökerező emberi méltósága felé. De ha nem is élne a lelkében a haladás természetes ösztöne, az élet rohanó fejlődése, a gazdasági átalakulás kéréhetlenül rákényszeríti a produktív munkára.

Feltétlen hódolat illeti meg azt a nőt, aki nem elégszik meg az atyáskodó dicséret langymelegével s a leereszkedő tanács gyámkodásával, hanem önértetének tudatában odabátorkodik a fórumra, beáll a friss, habzó élet, ha kell, a harsogó viharok közepébe s követeli a neki kijáró jogos életsort. A nők sorba utasítják vissza az ibolya-szerepet, mert megtanulták, hogy az élet nem egy szerlemtől forró költőnőny, hanem elsősorban kenyér- és ruhaszámlákkal, meg házbérnegyedekkel kombinált vegetatív intézmény. Sajnos, a nőmozgalom sem kerülhette el a reformmozgalmak közös sorsát. Hagyján, hogy az érdekelték két táborra oszoltak, mindegyik harcba szólította a maga érveit és ellenérveit. Ennek úgy kell lenni. De jöttek mindkét részről a tulzók, a legszélsőbb elvek képviselői, akik sokféle képpen zavarólag hatottak az ügy akadálytalan fejlődésére.

Jöttek ultra-feministák, akik férfiaszkodó allűrjeikkel magukra szabadítják az olcsó guny-

nyelvöltögetéseit s többet ártnak az ügynek, mint amennyit használni tudnak. Legtalálóbban jelmezte őket felejthetetlen Tóth Bélánk, mondván, hogy szereplésük felesleges vetélkedés a nadrággal. Hogy a zavar nagy legyen, beleszólnak a dologba mindenféle hivatlan kontárok, az egyéni érvényesülés és szertelen hűség fanatikussai, sőt megromlott idegzetű excentrikusok is. Ezek a veszedelmes elemek az eredetileg makulátlan tisztaságu mozgalmat mindenféle eszmepocsolyákon hurcolják meg, úgy hogy a reátpadló szennytől és piszoktól alig lehet aztán ráismerni. Ez által nemcsak a mozgalmat, hanem magát az alapeszmét és a legnagyobb mértékben diszkreditálják.

A most keletkezett nagy társadalmi válságban ott áll a nő tanácstalanul, csaknem magára hagyatva. A függést már nem tűri, de a maga lábán még nem tud megállani. A fehér rabszolgaság ellen lázadzik benne az emberméltóság, de hogy a szabadsággal helyesen élni tudjon, ahhoz még nem elég ember. A huszadik század nője lázasan keresi az Ariadne-fonalat, mely őt ebből az utvesztőből kivezeti.

Szerény nézetem szerint a nőnek is, a maga szociális helyzetének továbbfejlesztésében ahhoz az általános természeti törvényszerűséghez kell alkalmazkodnia, amelynek az egyéni, valamint a kollektív szervezetek egyaránt alá vannak vetve.

Bármily bus elégiákat fuj az öröknőieségen andalgó romantika, bizonyos, hogy az „ewig weibliche”, s a női hivatás eddigi kizá-

FEGYVERSZÜNET.

Az osztrákok a bankkérdésről. — Fontos minisztertanács.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 30.

A hosszú és a jelek szerint még jó sokáig eltartó válságos helyzetben egyelőre fegyverszünet állott be. A bankkérdésben ma semmi újabb esemény nem történt, mindössze egy bécsi hír számol be arról, hogy az osztrák kormány a meginduló tanácskozásokban feltétlenül a közös bankszabadalom meghosszabbítására helyezkedett.

Ma délután különben minisztertanács volt és *Wekerle* hétfőn kihallgatásra megy a királyhoz. A jövő hétmásodik felében megkezdődnek a banktárgyalások.

Szó-beszéd tárgya volt ma a politikusok körében Nagy Györgynek a Fejérváry-kormány vád alá helyezése iránt tett indítványa. Másutt közöljük erre vonatkozólag *Visontai* Somának, az igazságügyi bizottság előadójának nyilatkozatát.

Mai tudósításunk a politikai helyzetről itt következik:

Justh Gyula szerepe

Ugron Gábor tudvalevőleg azt a kérdést vetette fel, hogy *Justh* Gyula a függetlenségi pártot képviselte-e a király előtt, vagy mint a Ház elnöke jelentkezett csupán kihallgatásra. A függetlenségi párt egyik tagja a kérdésre tudósítónk előtt ezt a választ adta:

— Ha nem is a függetlenségi párt teljes egésze, de annak tulnyomó többsége nevében jelent meg *Justh* Gyula a király előtt. Hogy csakugyan a tulnyomó többség nevében: arról *Justh* Gyulának írott bizonyítéka van s nem kétlem, hogy e bizonyítékát érintette is a felség előtt. Akik az ívet aláírták, kötelezettséget vállaltak, hogy a párt követelésének megtagadása esetén *nyomban ellenzékbe vonulnak* és számuk elég tekintélyes ahhoz, hogy a kormány, a kormányzáshoz szükséges többséggel ne rendelkezessék. Csak amikor a kötelező

rölagossága egy meghaladott fejlődési fokozat. A gazdasági átalakulás a nőt is ez új munka és életviszonyok kényszere elé állította. Az élet oly társadalmi reformokat vet felszínre, melynek helyes megoldásában a nők közreműködése hova-tovább nélkülözhetetlen.

A korszellem tehát kiszólitotta a nőt eddigi pozíciójából s új fokot jelölt meg számára a fejlődés ranglépcsőjén. Lépjen fel bátran, öntudatosan erre a lépcsőfokra, de ne akarjon annak átugrásával felsőbb fokra eljutni, mert ez visszaesséssel jár.

A megváltozott életviszonyok parancsoló szükség gyanánt röjják a nőre, hogy fokozottabban fejlessze magában az önállóságot. Már eddig is temérdek áldozatot kívánt az egyoldalúság, mely a nő egyedüli boldogulását a férjhezmenetelben kereste. Már születésétől kezdve úgy neveljük a leánygyermeket, hogy egész életcélja ebben a bálványimádásban merüljön ki. Hogy mennyi lelki (meg testi) öncsonkítással jár ez a hamis kultusz, azzal nem törődünk. Nem gondoljuk meg, hogy eközben mily értékes tehetségek sikkadnak el s mennyi használható energia vesz kárba. És ha minden igyekezet, sokszor megalázó erőfeszítések után sem sikerült a sovárgott létecélt elérniök, csak szaporítják azoknak számát, akik önmagukkal és a világgal meghasonolva tépelődnek szomorú életvégzetükkel.

A mai viszonyok mellett határozottan könnyelműség a leányt egyedül a férjhezmenés-

írás Justh kezében volt, szánta rá magát a képviselőház elnöke arra, hogy kihallgatását kérje. A közörmre az adott alkalmat, mert a felség kijelentette, hogy Justh előterjesztését figyelemre méltatja.

A banktárgyalások kezdete.

Bécsből jelentik: Az osztrák kormány köréből eredő értesülés szerint a magyar kormány az a jegyzéke, melyben az osztrák kormányt a bankkérdésben előkészítő tárgyalás megindítására felhívja, csak a jövő hét közepe táján érkezik ide. E szerint a két kormány közti tárgyalás valószínűleg a jövő hét második felében fog megkezdődni. Kétségtelennek látszik, hogy az osztrák kormány úgy az önálló, mint a kartellbank tervezetét feltétlenül visszautasítja.

Fővárosi tudósítónk ehez azt jelenti, hogy a magyar kormány a bankbizottság tegnapi határozatával négyheti haladékot kapott ugyan, de ez a haladék csak arra való, hogy a pártok fuziója a kartellbank alapján előkészíttessék.

A bankkérdéssel foglalkozott a mai minisztertanács is, melyet Kossuth Ferenc lakásán tartottak. Tárgyalták Justh Gyula audienciáját és megvitatták azt az álláspontot, melyet a kormány a banktárgyalások során fog elfoglalni. Wekerle miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és hétfőn kihallgatásra megy a király elé.

Itt írjuk meg a következő meg nem erősített bécsi hírt:

Ö felsége rendelkezésére az osztrák-magyar bank igazgató-tanácsa memorandumot dolgozott ki, amelyben gazdasági, célszerűségi, de meg politikai szempontból a bankközösség fentartása mellett sorakoztat érveket.

A pártok hangulata.

Az alkotmánypárt helyiségében a kritikus napok óta a tagok sokkal sűrűbben jelentkeznek, mint annakelőtte. A párt vezető férfiai a helyzet egyes fázisai felől tájékozódással szolgálnak a tagoknak. Andrássy Gyula gróf magatartását minden tekintetben helyesli a párt és azt hiszik, hogy az általa betartott irány a leghelyesebb és az egyedüli, amely célravezető. Tegnap este Szivák Imre referált a bankbizottságban történekről, ami nem okozott ugyan meglepetést, de többen aggodalmukat fejezték ki a jövő alakulás felől. Remélik azonban,

véletlen céljainak kitenni. Nemcsak az egzisztenciája, de lelkének etikája is megköveteli, hogy önálló érvényesülése elé akadályokat ne gördítsünk. A nő végre is elsősorban önmagáért létező egyén, s csak másodsorban asszony. Létezésének feltételeit tehát nem másban, nem a férfiben, hanem mindenekelőtt a saját egyérségében kell keresnie.

Akik a nő boldogságát féltik ettől az önállóságtól, azokat a saját kelepcejükben fogjuk meg. Kénytelenek vagyunk azt felelni nekik, hogy az élet előbbrevaló, mint a boldogság. Belátom, kissé cinikus válasz. Mert hiszen a boldogság adja meg az élet értékét, mely nélkül sok embernek maga az élet sem kell. De viszont gondoljunk azokra, akik az életet csak a boldogság árán vásárolhatják meg s mégsem haboznak ezt a nagy árat megadni érte. Mennyivel többen vannak ezek! És ennek mi magunk vagyunk az okozói, mert nem adunk nekik semmi individuális életcélt utra valóul. Elmulasztottunk váltópénzt tenni a tarsolyukba s a szerencsétlenek kénytelenek az életvásáron elpredálni egyetlen egész aranypénzüket.

De aki együtt tud érezni a csalódott nők temérdek ezreivel, aki sokszor látta a szerelem hajótöröttjeinek rendszeren kegyelemkényérré hulló könnyeit, aki valaha megsejtette azt a rettenetes lelki kiüt, mely a szerelmi bűnbéren vásárolt kenyérfalat keserűségéhez tapad, az befogja látni, hogy azért a tűnő boldogságért, amit a sors néhány kiválasztottja

hogya képviselőház a választó módon intézi el.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt hivatalos lapja mai első cikkelyében ezt írja:

— A függetlenségi párt, amelynek az egész hosszú átmeneti idő alatt csak egyetlen szerep jutott osztályrészül: az elvei fenntartása mellett való szakadatlan áldozathozás, itt is (a bankkérdésnél) meghozta a maga áldozatát, itt is tekintetbe vette nem a saját, hanem a vele szövetségben levő közösügyes pártok felfogását — és elment a kartell-bankig.

Ezután a hatvanheteseket vádolja meg a cikk, akik szerinte még mindig a husosfázékon keresztül szemlélik a világot.

Az Arad-csanádi Takarékpénztár múlt esztendeje.

Negyvenöt koronás osztalék

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 30.

Az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár ma délelőtt Urban Iván nyugalmazott főispán elnöklété alatt választmányi ülést tartott, melyben az intézet 1908. évi mérlegét állapították meg. E mérleg tanúsága szerint az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár múlt esztendeje igen szép üzleti eredményt mutat fel. Az intézet forgalma erősen emelkedett és ezzel együtt a nyereség is jelentékenyen nagyobb az előző évinél. E szép eredmény egyrészt a felemelt tőkével való működésnek, másrészt az intézet igazgatósága és különösen Heinrich Sándor vezérigazgató szakavatott buzgó vezetésének köszönhető.

A ma délelőtti választmányi ülés a következőket állapította meg:

Az intézet 1908. évi nyeresége 531.473 korona 28 fillér. Ez a legnagyobb nyereségösszeg, melyet vidéki pénztintézet egyáltalában elért. Ez a tavalyi nyereséggel szemben 229.757 korona 69 fillér emelkedést jelent. Szintugy emelkedés van az összes üzleti állandékokban: a betétek mintegy másfél millió koronával szaporodtak, a kölcsöntárca állandéka pedig mintegy egy és egy negyed millió koronával nagyobbodott.

évez, a társadalomból kiközösített nők ezrei fizetnek a köny- és veráldozat roppant uzsorakamatjával. És érezni fogja, hogy a női boldogság közjávában igen nagy aránytalanságok várnak kiegyenlítésre.

Ugy látszik, hogy a korszellem is megérett e társadalmi nivelláló műveletre. A végrehajtás módjában és eszközeiben mégis nagy konfuzió uralkodik. Teljesen érthető, de nem helyeselhető az a türelmetlenség, az a mindent akarás, melylyel a nagy munkához fogtunk. A műhely tele van munkavezetőkkel, agitátorokkal és apostolokkal. Csak munkásokat nem találunk sehol. Harsány vezényszavak süvöltönek keresztül-kasul. Mindegyik mást akar. Még az egyet is másképp akarja. Elképzelhető, hogy a teljes tervszerűtlenségben hány felmerülő értékes idea, mennyi jóra induló kezdeményezés kallódik el? A folytonos ide-oda kapkodásban senki sem találja az eszközöket. Így azután nem csoda, hogy a nagy munkába jóformán bele se tudunk fogni.

Hazánkban minden elfogulatlan, művelt ember tisztában van vele, hogy a nőkérdés, melynek hullámgyűrűi most érkeztek el hozzánk, nem aféle károséletű korszak, hanem komoly kulturfelada okkal, járó társadalmi probléma. Csakhogy az a baj, hogy nálunk az egészet agyonapostolkodják a feministák. Szinte azt lehet mondani, hogy a tiszta nőkérdést ma nem látni a sok feminizmustól. Nagyobb részt ők az okai, hogy ez a komoly kérdés

következteben terjedni fog, az intézet osztaléka. Az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár eddig alapszabályai értelmében évente 30 korona osztalékot adott, a nyereség többi részét pedig a tartalékalaphoz esatolta. Ez a tartalékalap most már elérte, sőt meghaladta a két millió koronát s ezért az alapszabályok előbb említett intézkedése érvényét veszítette. Így történt, hogy az 1908. évi osztalékot most 45 koronában állapították meg, a régi 30 koronával szemben. A legoptimisztikusabb várakozások a 42 koronában bíztak és így az osztalék 50 százalékos emelése városzerte frappáns hatást tett. Az osztalékon kívül az általános tartalékalaphoz 11,446 kor. 85 fillért esatoltak, amely ezzel 2.600,000 koronára nőtt. Végül az 1909 évi nyereség és veszteség számlára átvittek 32,379 korona 10 fillért.

Az intézet ez évi közgyűlése február 14-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz.

Koholt gyilkos merénylet.

A hatóság félrevezetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 30.

Arról az esetről, amit mai lapunkban gyilkos merénylet gyanánt írtunk meg, kiderült, hogy csak egy öreg ember szeszés állapotban kieszelt koholmány. Adelman Jakab ujszentanna szőlősgazda, akiről mi azt írtuk, hogy két román paraszt meggyújtotta, ma töredelmesen bevallotta füllentését. Elmondta, hogy őt nem támadta meg senki, hanem a saját vigyázatlanságának áldozata. Így aztán szétfoszlik gyilkos merénylettel összefüggő minden monda és rettegés is.

Az ügy kacagató fordulatáról ezt jelen az Aradi Közlönynek Vass Dezső, Ujszentanna község népszerű jegyzője:

Adelman Jakab tegnapi vallomása alapján a világsi csendőrség megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a kolnában létszalmazsákból nem hiányzik szalma, amely pedig Adelman azt állította tegnap, hogy a kőtámadó román paraszt az ő testére szórta a. Mintán a dolog így nagyon gyanus volt, Vass Dezső ma délelőtt újból felkereste a még mindig betegen fekvő, de eszméletre tért agg

nálunk a szociológiai pózokban tetszelgő s lon-filozófusok és az ugynevezett meg nem tett asszonyok zsurtómájává devalválódott kiténő segéd-eszköznek bizonyult az erotik forró kásájának kerülgetésére.

Ezek a szoknyás debatterek valami vezetes etvakultságban túllőnek a célon. Te egyenjogositást, az összes férfilogalkozt megnyitását, aktív és passzív választóprédikálnak. Elvették az asszony hamisítéletörömeit s helyébe nem adtak mást, s várakozásokat, ilhziókat. Olyan perspektívyitottak meg a nő előtt, aminő a józan életben talán sohasem fog megvalósulni. Ő meg követők a női nem átmeneti szor helyzetének inkább az áldozatai, mint marf. Szinte már nem is nők, hanem valami szor közöplények, akik eleinte affektált koráretgel kacarkodnak a virilialkkal, később csak a zászló becsületéért küzdenek s a jobb esetben lesznek belőlük a feminisznobjai.

Azonban mentségükre legyen mondva, ők azok, akik a legtöbbet ártanak a női véseknek. Tőlük legalább nem lehet elvitéjóhíszeműséget, hogy igazán gyógyítani tak. Tisztelni kell bennük a meggyőz, melylyel ki-ki panaceának tartotta a szavát.

Az igazi veszedelmes elemek azok földről importált apostolok, akik a győörve alatt valóságos társadalmi mételet

tyánt és kérte, mondja el a tényállást, ahogy történt.

Az öreg szőlőbirtokos erre elmondta, hogy felvezette a hatóságot, mert valótlan mondtott tegnap.

— Az igaz, mondta az öreg Adelmann, — hogy megégett a tőstem, de nem gyújtott meg engem senki. Én 28-an, éjjel 2 órakor a világosi pálinkaégetőből felmentem a hegyen levő kolnába. Nem tudom, hogy kerültem oda, mert nagyon részeg voltam. Nem tudom, hogyan és hova feküdtem le a kolnában, mert szinte öntudatlan állapotban voltam. Ugy 4 óra után felébredtem és a takaréktűzhelyhez mentem, amelyben tűz volt; nagyon fáztam és melegíteni akartam magam. Erre határozottan emlékszem! Nagyon dülöngéltem és melegedés közben a tűz helyre buktam háttal, amitől a ruhám meggyuladt és a hátam erősen megégett. Kiáltásomra két előttem ismeretlen ember bejött a kolnába és letépte rólam a ruhát, nehogy egészen összeégjem. Ezért hát nagy köszönettel tartozom nekik. Engem senki meg nem kötözött és a gyilkossági merényletet csak azért eszeltem ki, mert nagyon szégyeltem volna, ha a családom megtudja az én nagy részegségemet. Most már nem titkolhatom tovább, hát szégyenide, szégyen, oda — bevallok mindent.

A csendőrség e vallomás után beszüntette az eljárást.

A mulató Arad.

Dal és zene.

A primadonna, hogyha him,
Dicsérni őt kevés a rím,
A magas cé, mit produkál
A kritikán is felül áll.
Ha diszponálva nincsen ő,
A torkából egy hang se jő —
És gyorsan megy az üzenet:
— „A primadonna berekedt!”

Sok rózsaszínű kis levél
Találkát tőle esdve kér.
Ki autogrammért csókot ad,
Ne érje érte semmi vád.
Ha dalba fog a hőstenor,
Az asszony népnek vére forr,
A lélekzete elakad . . .
És nincs oly kincs, mit megtagad.

Hozzánk e csoda ritkán jő,
Azért erényes itt a nő.
Ha énekel is egy két ur,
Az ég még aznap beborul,
Mert muzsikálni csak muszáj.
Legyen az flóta, kürt vagy száj.
Oboa, üst és így tovább . . .
A szubrettnél a kéz s a — láb.

És mindenhol a zene szól.
Egy verki itt, ott gramofon.
Most hárfá peng, majd cimbalom.
A banda jő — ó irtalom!
A feleségem zongoráz
És engemet a hideg ráz . . .
A mentők jönnek . . . végem van . . .
Mulatság ez a farsangban!

— kacs.

A pesti színházak tájékaról.

— Fővárosi levél. —

(A drámai export.) Az utóbbi években a magyar színdarab valóságos új kivitelű cikk lett. Itthon az a veszély fenyegetett, hogy belefutunk a saját vékony zsirunkba, amely, melleleg szólva nem volt elég arra, hogy az írók fejlődését, sőt talán arra sem, hogy a lét-fentartását biztosítsa. Az *Ördög* győzelmes külföldi vándorlása óta egymást követik a magyar premerek a nagy világvárosokban és a külföldi repertoárokon tisztes polgárjogot nyert a magyar fémjelzésű dráma is. *Molnár* Ferenc előtt megjártak már a külföldet *Dóczy* Lajos, *Herczeg* Ferenc, *Gárdonyi* Géza, *Verő* György és mások, de az újabb sikerek talán maradandóbbak. Berlinben épp most ünneplik *Brody* Sándort, a *Tanítónő* bemutatá a alkalmából, Bécsben a *Tatárjárás*-nak tapsolnak s talán legközelebb a *Táncos huszárok*-nak, amelyet szintén fel edeztek az élelmes nemet direktorok.

Ilyen általános föllendülés mellett a szerzők az irodalom nemzetközi piacának rendezését óhajtják első sorban Amerikával és Oroszországgal, ahol valósággal bitang jószág a magyar szellem munkája. Ezen a két helyen eszholnak is a legtöbb pénzt belőlük az ügyes impresszáriók, de a szerzőnek egyetlen rubel vagy dollár se jut. Ez az oka, hogy *Lehar* Ferenc, a világhírű operettszerző kilépett a magyar állampolgárság kötelékéből, amely neki

nagyon drága közösség volt és az a veszély fenyeget, hogy az irodalmi termelés legjavát veszítjük el, mert a vagyon és a hírnév nem szokott ismerni geográfiai határokat. Sajnos, ez így van. Csak a legnagyobbak kiváltsága az, hogy nyomorban, megaláztatásban is hordozzák az altruizmus keresztjét. A kormány most foglalkozik ezzel a kérdéssel és hihetőleg megtalálja azt az utat, amelyen a hírnév világ-gá repül, az arany pedig befolyik az amúgy is szálszen élő irodalom fészerebe.

(*Zichy és Szikla*.) Szombaton mutatták be az Operában *Zichy* Géza gróf dalművét, a „II. Rákóczi Ferenc”-et. Az exellenciás szerzőt már a premier előtt megcsipkedték. Egyik újság azt írta róla, hogy az Opera zenéjét csak részben költötte a gróf, a javát *Szikla* Adolf, az Operaház karnagya adta hozzá és ő volt az, aki a dalművet hangszerelte. *Zichy* kedélyesen fogta fel a dolgot. A *Magyar Színpad*, amely szokása szerint minden premier előtt megintertjülvölja a szerzőt, fölkerlte *Zichy* Gézát is, nyilatkozzék a darabjáról. A gróf röviden így szólt:

Saját művekről nem lehet írni, mert jót írni nevetséges, rosszat pedig képmutatás. Ez *szikla*erős meggyőződése.

Ezzel az ötlettel *Zichy* lehengerítette a *Sziklát* II. Rákóczi Ferencről.

(*Tisztelem a mamáját*.) A Park-klubban fényes közönség gyűlt egybe a hételején, hogy végighallgassa a szicíliai földrengés károsultjainak javára rendezett hangversenyt. A műsor pazar változatossággal szolgált s föllépett Európa legkiválóbb basszistája, *Knöte* Henrik bajor kamaraénekes is, aki az egész közönséget magával ragadta. Jelen volt a hangversenyen *József* főherceg és neje *Augusztia* főhercegnő is, akik bementek a művésztérembe és sorba megszólították a közreműködőket. Mikor *Augusztia* *Knöte* Henrikhez ért, az mosolyogva hajolt meg és egész váratlanul nagy közvetlenséggel így szólt:

Fenség, tisztelteti a kedves mamája.

A főhercegnő csodálkozó szemekkel nézett a művészre, aki sans gène folytatta

— Igen Fenség, találkoztam Fenséges mamájával, *Gizella* főhercegnővel. Münchenben éne-

nek el a lelkekben. A beteg társadalom kuru-zslói ezek, akik feministáink invitálására hozzánk is el-ellátogatnak a maguk tücsök-bogárlátta kultur-kotyvalékával.

Az „aufklärenzlerék” közül ide kell sorolnunk azokat, akik szertelen híuságukban nem átalották kihurcolni s a legnagyobb nyilvánosság gyékényen kitergetni a legdiskrétebb alkov-intimitásokat. A nemi felvilágosítás kérdését nyilvános gyűléseken, felolvasásokon, teljesen előkészületlen elemek előtt pertraktálni — határozottan lelketlenség. Mert ha valahol, úgy e nagy horderéjű kérdésben elengedhetetlen a fokozatok ismerete és betartása.

A tiszta tudás nemcsak sok végzetes bajnak a villámhárítója, hanem nagy erkölcsi erő forrása is. De csakis gondos előkészítés és fokozatos adagolás révén válik azzá. Minden ezen eludedek étvágyát csiklandozzuk fel az arra hajlam sakban és preventív szer helyett mérget nyújtotunk.

Az „Aufklärenzlerék”-kel szemben némikép az ellenkező végletet képviselik azok, akik a természet megtagadását írják zászlójukra s az anyaság csódjét hirdetik. Kijelentik, hogy az u. n. „természet” s a vele járó anyaság zsarnok férfitalálmány. Ezyszerűen letagadják tehát a természetet s ezt megteszik női szakérdeknek Mily szörnyű elítéltyedés! Hát még ha azt is hozzátesszük, hogy a csókok és ölelés

megtagadására egész komoly képpel szervezkedtek?

Nos, hát ha ez nem operett, akkor semmi sem az! Ilyesmire csak a női szakérdekek hóbortosai, még inkább a a komédiásai képesek.

Aki a két nembelikeket egymás ellen mozgósítja, az hijjával van minden erkölcsi komolyságnak. Mert igaz, hogy övünk kell az ifjúságot mindentől, ami őt szexuális tolvajutakra csábítja. De ez távolról sem jelenti az egészséges érzékiség üldözését vagy lehozadását. Sőt hiszen az egészséges érzékiség ápolása a maga idején a fajnak eminens érdeke.

Szerencsére számalmas öröklődés minden, ami ezzel ellenkezni akar. Amit a természet cselekszik, az ellen a gyarló ember hiába agaskodik: De azért mégsem felesleges az ilyen fonáságok ellen való védekezés. Mert bármily abszurdumnak lássék is az ilyesmi a gondolkodó, mévelt egyesek előtt, ne higgyük, hogy minden káros befolyás nélkül mulik el. Nincs az a képtelen idea, ami a tömegben hivekre, követőkre ne találna. Nagyon jól tudják ezt azok, akiknek a társadalmi zavarosn való érdekhátszat a me-terségük. Az ilyenek mindig a tömegek kritikátlanságára számítva vetik ki érdekháloikat. Es rendszer jól számítanak.

A mi társadalmunk gerincét képező mévelt magyar középosztály nőire vár a feladat, hogy az eszmék forrongása közben mindig felvetődő salakot gondosan kiválasszák, hogy egyaránt ellensúlyozzanak minden forradalmi

valamint retrográd törekvést, s részben számbeli arányukkal, főleg pedig intellektuális fajsúlyukkal az egész nőmozgalomnak irányt szabjanak.

És ha ezt az irányt megtalálták, attól semmiféle tetszetős, de alapjukban ingatag elméletek vagy divatos jelszó kedvéért el ne térjenek. Hiszen ez az ország ugyanis a jelszavak koldusa. Ne akarják még ők is tetézni ezt a szegény gazdagságot egy csomó frázis-gyűjteménnyel.

Ne fússanak az türes szölamok fata morgánája után. Ott van a legidősebb forrás a lelkekben. Csak meríteni kell belőle!

Sem a tulzókra, sem az excentrikusokra ne hallgassanak. Ne kövessék azokat, akik örökösen csak jogokért hadonáznak. Gondolják meg, hogy minden emelkedés csak alsóbb fokok elérése alapján lehetséges. És ha önök igazán fel akarnak szabadulni az egyoldalú hivattás lélekbenítő kényszere alól, hordják el előbb azt a temérdek, megrögzött halitéletet és elavult életfelfogást, mely a nő egyéni érvényesülése elé ma még korátként mered. Követeljenek jogokat, de csak módjával, lassan és fokozatosan és ne akarjanak egyszerre parlamentairek lenni. A templomépítést sem szokás a toronygomb aranyozásán kezdeni.

Hivatkozzanak nyugodt mértósággal szellemüknek a tudomány által is igazolt befogadó-képességére és követeljenek a teljesen egyenértékű oktatást. Ne elégedjenek meg a szabad-

kelttem legutóbb a színházban és ő fensége megszólításával tüntetett ki. Azt is kérdezte, hogy mi a programom. Én megemlítettem neki, hogy Budapestre jövök.

— Ah, Budapestre, — mondta erre Gizella főhercegnő fensége. — Ott lakik a leányom.

— Mit üzen neki Fenséged? — kérdeztem erre én.

— Mondja meg neki művész, hogy tiszteltetem.

Ezt üzenté s én imre teljesitem ezt a kedves kötelességet.

Augusztai főhercegnő jókedvűen köszönte meg a kedves üzenetet és sietett kijelenteni, hogy ő viszont tisztelteti Knote Henrik — művészetét.

FELFÜGGESZTETTÉK a „Ne Temere“ érvényét.

A pápa döntése.

— Fővárosi tudósítónktól.

Arad, jan. 30

Hónapok óta foglalkoztatja már az ország közvéleményét X. Pius pápának Ne Temere kezdetű dekrétuma. Ez a dekrétum tudvalevőleg a protestáns papok előtt kötött vegyes házasságokat a katolikus egyház részéről érvénytelennek jelentette ki és kimondta, hogy a katolikus egyház az így házasságot kötő katolikusnak házasságát nem tekinti törvényesnek.

Ez a pápai dekrétum országsszerte erős viszhangot keltett a protestánsok körében. Az egyik egyházkerületi gyűlés a másik után tiltakozott a felekezeti békeség ilyen megzavarása ellen. Felszólaltak a törvényhatóságok is és szóba került az ügy az országgyűlésen is. Akkoriban Wekerle Sándor miniszterelnök a főrendiházban egy interpellációra tett válaszában kijelentette, a magyar püspöki kar már lépéseket tett a vatikánban, hogy a sérelem orvosoltassék. Azóta többször volt szó a Ne Temeréről, míg végre most híret kapjuk annak, hogy a Ne Temere dekrétum érvényét a pápa — bár egyelőre csak ideiglenesen — felfüggesztette.

Az E. U. ma esti száma ugyanis — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — beavatott for-

rásból jelenti, hogy Vaszary Kolos hercegprimás e hó 25-én kapta meg a pápa dekrétumát, amely szerint a pápa a biboros hercegprimás és a magyar katolikus főpapi kar kérésére a Ne Temere kezdetű dekrétum érvényét Magyarország területére félévre felfüggesztette. Főpapi körökben — írja tovább a lap — nagy örömet keltett a hír. Remélik, hogy az ideiglenes felfüggesztés után a dekrétum végleges felfüggesztése következik. A felfüggesztő pápai brevét a magyar katolikus egyház feje, Vaszary Kolos hercegprimás kapta meg, jól lehet Ausztriának és Magyarországnak nagykövete van a Vatikánban. X. Pius azonban elkerülte a diplomáciai utat és közvetlenül a hercegprimáshoz fordult, anélkül, hogy erről nagykövetségét és ennek révén a magyar kormányt értesítette volna. Az ország azonban — végzi a lap — nem elégedhet meg a fél megoldást jelentő felfüggesztéssel és biztosítékot kíván, hogy a kulturharc ezzel a brévével teljesen bevégeződik.

A Swärdström-nővérek és az aradi rendőrség. Erkölcsei bizonyítványt, vagy belügyminiszteri engedélyt.

A mult esztendőben több aradi színész és színésznő hangversenyt rendezett egy békésmegyei községben. A főszolgabíró azonban nem engedte meg az aradi művészek fellépését addig, amíg születési, erkölcsi és illetőségi bizonyítványt nem mutatnak föl.

Hát a Swärdström-nővérek, a csudálatosan szép és bámulatos hangú svéd művész-lányok is majdnem így jártak Aradon. Tudvalevő, hogy a közeli hetekben Aradon hangversenyeznek a művész-lányok. Az estélyt rendező cég a napokban bejelentette a hangversenyt Sárkot rendőrfőkapitánynak, aki nemcsak a köztisztaságnak és közrendnek, hanem a művészetnek is szabadalommal felruházott öre.

— Swärdström nővérek? Kik ezek? Nem hívták ezeket valamikor Schwarcnak?

— Nem, főkapitány ur. Ezek svéd lányok.

— Svédországból valók? Az nagyon messze lehet. Az ilyen messziről jött embereket nem lehet fölléptetni addig, amíg születési, erkölcsi és illetőségi bizonyítványt nem mutatnak be.

— De főkapitány ur...
— Semmi melegség. Ez törvény. Addig én nem adhatok fellépési engedélyt, amíg ezek az okiratok birtokomban nincsenek. De ha a belügyminiszter engedélyt ad enélkül is, akkor nem akadályozom meg a hangversenyt.

Az impresszárió elhatározta, hogy a belügyminiszterhez fordul. Táviratilag meg is kérte a hangversenyengedelmet. Andrássy Gyula belügyminiszter, úgy látszik, rokonszenvet érez a svéd művész-lányok iránt és táviratban felelt: „Aradi rendőrséget utasítottam hangverseny engedélyezésére iránt.”

Igy hát a Swärdström (ezelőtt nem Schwarc) nővérek erkölcsi bizonyítvány nélkül fölléphetnek Aradon.

Ez a kis kalambás valahogyan tudomásukra jutott a svéd művésznőknek. Nem fogták föl nagyon tragikusan a dolgot. Am azért azt látták ebből, hogy Aradon nagyon óvatosan kell élni az idegeneknek. Bizonyítja ezt a következő levélke, amit a nővérek az impresszáriónak írtak.

„Az esethől azt látjuk, — írják — hogy Aradon mindenre bizonyítvány kell. Ugy értesültünk, hogy az ottani elsőrendű szállodákban nem szívesen fogadják a magános nőket s mindjárt gyanus szemmel nézik őket. Még megeshetik velünk, hogy a szállodások, a főkapitány ur mintájára, ártatlansági bizonyítvány felmutatását fogják kérni. Azért elhatároztuk, hogy valamely magán urházhhoz, előkelő családhoz szállunk, ha vendégképpen befogadnak bennünket. Próbáljon valahova beprotezsálni bennünket.

Az impresszárió megmutatta a mulatságos levélkét Bánhidy Antal bárónak, mert köztudomású, hogy a Bánhidy család mindenkor nagy tiszteleje a művészeteknek és azok művelőjének. A báró elmosolyodott.

— Kicsit nehéz a dolog, — mondta — ha csak ketten volnának, meghívnam őket. De négy művészlányt nehéz ellátni kényelmesen. Még a művészekből is megárt a sok.

TANÜGY.

(—) A magyar nyelv tanítása a felekezeti iskolákban. A közoktatásügyi miniszteriumban e hó 28. és 29-én ankét volt a magyar nyelv tanítása tárgyában nem államsegélyes felekezeti iskoláknál. A munka elkészítésével az aradi tanítóképző népszerű igazgatóját Láng Mihályt

előadások hulladékos morzsáival, hanem a tudomány terített asztalainál vegyék fel szellemi táplálékukat.

Ezzel a jogos önérzettel többre mennek, mint az önérzetes jogokkal. Élő felkiáltó jelei lesznek a közlekiismeretnek, aki elől a közhatalom nem térhet ki. És ez alatt lassan, észrevétlenül érnek meg és hullnak ölükbe azok a jogok, amikkel ma, ha kicsikarnák is, alig tudnának mit kezdeni és hamar megünnélik őket.

Műveljék ki magukban az egyéniséget, hódítsanak meg minden talpalatnyi tért, mely képzettségben való értékelkedést jelent. Ha azután sorsuk a kenyérkeresetre, a közéleti térre kényszeríti őket, tudni fognak méltó módon harcolni a kenyérért és becsületért. Kapni fognak ugyan sebeket, de nem fognak elesni. És ha nem is fognak egész életet élni, tudni fognak tartalmat adni az életüknek. Meg lesz hozzá a képességük, az önbizalmuk.

De bármily magasra jutnak is, soha se fedkezzenek el a fészekről, mely önöknek szárnyakat növelt. Higgyék el, nagyon rossz szolgálatot tesz a nőnek az, aki öt jelszavakból font ostonnal belezavarja a közélet tövisei közé, miközben arra biztatja, hogy zárja be maga mögött az enyhet adó családi otthon ajtaját. Elvégre soha sem lehet tudni, hogy a nő mikor lesz kénytelen vérző lélekkel, megtépett szárnyakkal oda visszamenekülni.

Mert jöhetnek bomlott idegzetű fanatikusok, hogy megostromolják magát az örök-

munkás Életet, a nőnek minden körülmények között mégis csak a legszebb és legszentebb küldetése marad az anyaság.

Akik minduntalan a fajjentartás terheit panaszolják fel, azok bűnös ámulást követnek el a természet mindenhatósága ellen. Vajjon megtudja-e mondani valaki közülök, hogy hova jutna a nő, ha önmagát is önmagán kívül akarná keresni?

A természet által kijelölt rendeltetésben nemcsak alacsonyrendű, animális életfolyamatot kell látni, hanem mélységesen böles megalapozását az egész női pszichének, hatalmas biológiai fundamentumát a nő pótolhatatlan érzésekből álló lelkivilágának. Ez az a gazdag erőforrás, amelyből a nő lélek szárnyalást, lendületet merít a maga szellemi és erkölcsi világa felé való röptében. És meg vagyok róla győződve, hogy aki a nőt az anyai hivatás megtagadására láztatja, az a nőiség géniuszának szárnyából a vezértollat tépte ki.

De remélem, hogy a Malthusok és madame Roussel-ek szánalmas titánkodását minden időkből el kell hogy söpörje a természet könyörtelen logikája. Mert fedje bár testét koldusgunya vagy biborpalást, csak akkor fogja a nő teljesnek érezni az életét, ha a természet misztériózus hatalma előtt kezessé alázkodott.

Nem a serényszavu feministák között keresem én a jövő asszonyát és nem az expressz-lábu vándor-apostolok között, akik szereplési

viszketegségből szakmát csinálnak a nővoltukból, hanem azok között az egyre növekvő számu nők között, akiket a magyar társadalom fólhomályában csendesen égő őrtüzekként hol itt, hol ott láthat feltűnni a megfigyelő.

Akik nem futnak légvárak, utópiák után, hanem megragadják közvetlen feladatukat: megmunkálják azt a talajt, amelyen állanak. Akik ismerik, sőt elismerik hibáikat és fogyatkozásaikat, irtják a gyomot s ültetnek helyébe, talán nem oly bódító illatu, de annál dusabban termő lelkivirágot.

Nem sürgetik a választó-jogot, de iparkodnak megszerezni azt a temérdek előismertet és azt a két elengedhetetlen előfeltételt, mely a nőt a köztevékenységre és a politikai jogokra kvalifikálja: a kötelességtudást és a felelősségérzetet. Nem járnak feminista gyűlésekre, hanem önképzés az lélekelőkészítő iskolájában tökéletesítik magukat. Nem elégszenek meg azzal, hogy kitünőre leképesítőzzenek. Talán nincs is diszes pátensük holmi szaktudományokról. De megvan bennük az igazi műveltségnek: a tudással párosult lelki nemességnek benső szükségérzete.

Van bennük józanság s az eleven élet követelményeire alkalmazkodó realizmus, de van szív és lélek is. Nem hagyták magukat mindenféle divatos erkölcsreformáló tanóktól félrevezettetni, viszont az ósdi sablon-hinárból

bizta meg a miniszter. Ugyancsak *Láng* igazgató készítette el az államsegélyes felekezeti népiskolák számára a magyar-nyelv helyes tanításának módszerét.

A kuruc-nóta és a dévai honvédtisztek.

Interpelláció egy hangverseny miatt.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, január 30.

Déván hazafias hangverseny volt, melyről a honvédtisztek hír szerint a helyőrségi parancsnok utasítására távolmaradtak. Ezt az ügyet tudvalevőleg Nagy György, a székely kuruc-képviselő interpelláció alakjában a Ház elé vitte és megkérdezte a honvédelmi minisztert, hogy hajlandó-e a hazafiatlan honvédtisztek ügyében intézkedni.

Ezek voltak az előzményei annak a válasznak, melyet *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén mondott. A honvédelmi miniszter közbekiáltásokkal gyakran félbeszakított beszédében elmondta a tisztek viselkedésének magyarázatát, amely szerinte olyan színben tünteti fel az ügyet, hogy abba a kormánynak és a Háznak egyáltalában nem kell beavatkozni. A választ, a melyet a Ház tudomásul vett, de az interpelláló képviselő nem, itt közöljük:

Az adóvita után a képviselőház mai ülésén *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter jelentkezett szólásra, hogy válaszoljon Nagy Györgynek a minap a dévai hangverseny ügyében tett interpellációjára.

— Tudomásom volt — ugymond a miniszter — a dévai esetről. Jelentést kérttem magamnak róla és ebből látom, hogy ez az eset nem az országgyűlés elé való. Hogy egy kis városban részt vesznek-e a tisztek a hangversenyen, az az illető tisztikar belügye. Nagy György azt mondta, hogy azon a hangversenyen *kuruc-nótákat* énekeltek és a tisztek ezért maradtak el róla a parancsnok utasítására. Ha ez így is volna, a honvédtisztek elég erősek, hogy nemzeti érzésük megsértéséért ők maguk vegyenek elégtételt.

Nagy György (közbekiált): *Látjuk, Fabricius most brigadéros lett!*

a saját lelki erejükkel küzdötték ki magukat a helyes erkölcsi tudás tisztaságáig.

Az ilyen nő kezében jó helyen lesz a felvilágosítás ügye. Hivatott papnője lesz a tiszta tudás terjesztésének, viszont érteni fog ahhoz is, hogy az élet tulmérés és cinikusan őszinte feltárással le ne törölje a lelkekről a szép illúziók himporát. Már pedig ez a tudással megfőrt szépség-kultusz szabja meg a férfi és a nő közötti nemesebb erkölcsi viszony irányát s végeredményében az adja meg a társadalom beléletének magasabb etikai tartalmát.

Az ilyen nő áldás önmagára, áldás a társadalomra. Mert nemcsak a maga értékét munkálja, hanem a veleszületett és veleelőnyai ösztönnél fogva gondozza mindazokat, akik a közelében élnek, akár a családba, akár a közpályára szánta őt végzete.

Ezekben a szerény, de tiszteletet parancsoló, sohasem modernkedő, hanem kitarító munka közben komoly kulturideálokat ápoló nőkben látom én a nőnek igazi evolváló típusát. Bennök látom a női nem jövődöbéli szociális nagyságának s a társadalom újjászülésének legértékesebb előmunkásait.

Őket vegyék mintaképül, az ő nyomdokain haladjanak, Hölgyeim! Hozzák közelebb a valóhoz poéták eszményképét, művészek álmát. Parkodjanak megvalósítani önmaguknak és az egész modern társadalomnak asszonyideálját: az egész embert női foglalatban.

Jekelfalussy Lajos: Az más dolog és nem tartozik az interpelláció keretébe.

Nagy György: *Dehogy más!*

Jekelfalussy Lajos: Különböztetnem, hogy a tisztek nem a *műsor* miatt maradtak el a hangversenyéről. Hiszen kuruc nótákat úgy a honvédség, mint a közös hadsereg zenekarában játszanak és nem is tudok elképzelni olyan honvédtiszteket, aki kurucnóták miatt ne menne el a hangversenyre. Az elmaradás oka az volt, hogy a hangverseny előtt egy főreáliskolai ünnepélyen *becsmérelték a hadsereget és a tisztikart*. A helyőrség parancsnoka ezért *tanácsolta*, — és nem tiltotta el — hogy a tisztek a hangversenyen ne jelenjenek meg. Azóta különben a jóviszony a tisztek és a dévai polgárság között már helyreállott. Ne féljen Nagy György attól, hogy a *dévai tisztek nem járnak bálba*. Azóta már voltak bálban és igen jól mulattak. (Derűtség)

Nagy György szólalt fel ezután és kijelentette, hogy a miniszter válaszát nem tartja kielégítőnek és megnyugtatónak és ezért *nem veszi tudomásul*. A Ház nagy többsége azonban a választ tudomásul vette.

Az aradi rekord-csaló.

Valuch József viselt dolgai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától: —

Arad, január 30.

Az aradi rendőrség börtönében ülő *Valuch* József bűnlajstroma napról-napra terjedelmesebbé válik. Ez a nagyreményekre jogosító ifju az elmúlt héten, lapunk mai számában említett csalásain kívül, még egynéhány olyan bűntettet követett el, amelyek az ő legnagyobb fájdalmára ma már a hivatalból üldözendő deliktumok közé tartoznak.

Ma például kiderült, hogy rendkívüli olcsóért tud bevásárolni. Tíz koronáért vett meg *hat darab hizót*. *Hencz* Mihály mácsai lakóst károsította meg tudniillik oly módon, hogy elhitette vele azt, hogy ő tulajdonképpen nem alkalmazottja *Abrudán* Márk mácsai mészárosnak, hanem az üzlet tulajdonosa, s hajlandónak mutatkozott az összes disznóinak megvételére. *Hencz*, aki szegény földműves ember, vakon bízott a borkabátos, elegáns ifjuban s 824 koronában megalkudva tíz korona előleg fejében átadta, egész vagyonát alkotó hizóit. Az egyezség szerint *Valuch*nak az állatokat Aradon le kellett vágatnia s a hus kilóját egy korona nyolc fillérrel számítva eladni. A nyereséget magának tartja meg.

Bejött Aradra s a járlatok alapján értékesítette a disznókat. Hármat levágatott s a hus árában *Simandán* György aradi hentestől kétszáznegy koronát, négy élőért pedig *Sutajcsics* Lászlótól kétszázötvennégy koronát. Ez utóbbi százhat koronával még adós is maradt neki.

A pénzt azonban nem adta át *Hencznek* hanem itt Aradon két nap alatt ellumpolta. Csak pezsgőt ivott és a cigányoknak és pezsgőt fizetett. A mulatság utolsó állomása a Japán kávéházban volt. Itt ötvenhét koronát költött, fizetni azonban nem tudott s zálogul a főpincéernél hagyta aranyóráját és láncát. Másnap reggel beállított a *Varga* Erzsébettől ellopott női aranyláncal, amelyet a maga ékszereiért akart cserében a főpincéernél elhelyezni. Vőlegény vagyok — mondotta — s menyasszonyom előtt nem jelenhetek meg aranyórámmal és láncom nélkül. A pincér kicserélte az érték tárgyakat. A rendőrség azonban azt hiszi, hogy *Valuch* az aranyórához is bűnös uton jutott s most ez irányban is megindította a nyomozást.

Osztrák-magyar csapatok Montenegróban.

A balkáni bonyodalom.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 30.

Ugy látszik mégse oszlottak el a háborús felhők a Balkán-félszigetegéről. Erre engednek következtetni azok a jelentések, amelyek ma érkeztek a balkáni helyzetről.

Távirataink ezek:

Szerbia autonómiát követel.

Berlinből jelentik: A Voss. Ztg. jelentései *Belgrádból*: Szerbia abban a memorandumban, melyet felülvizsgálás végett *Cettinjébe* és *Péttervárra* küldtek és a melyet a napokban át fognak nyújtani ama hatalmak képviselőinek, melyek a berlini szerződést aláírták, kijelenti, hogy a szerb kormány megmarad amellett, hogy Bosznia és Hercegovina részére az autonómiát követeli. Szerbia még akkor is megmarad eme követelése mellett, ha Ausztria-Magyarország késznek nyilatkoznék arra, hogy Szerbiának egy a tengerig terjedő földcsíkot átengedjen, mert Szerbiára nézve életkérdés, hogy Bosznia és Hercegovina az autonómiát megkapja.

Belgrádból jelentik: A *Novni List* szerint az óradikális pártklubban újból tárgyalták a *Velimirovics*-kabinet újjászervezésének kérdését. *Protics* Sztoján venné át a pénzügyi és *Joanovics* Ljuba, a szkupstina elnöke a közoktatásügyi tárcát. *Nikolics* jelenlegi közoktatásügyi minisztert ez esetben londoni szerb követévé neveznék ki.

A bolgár készülődések.

Bécsből jelentik: A *Poll. Cor.* úgy értesül, hogy a külügyminiszteriumban tegnap körjegyzék érkezett, amelyek a legutóbbi bolgár katonai intézkedések következtében alakult bolgár-török viszonyra vonatkoznak. A jegyzékeket az orosz, a török és bolgár kormány intézte diplomáciai képviselője útján a külügyi kormányhoz.

Kárpótlás a portának.

Péttervárról jelentik: *Szófiából* jelentik, hogy a *Malinov* kabinet kijelentette a portának, hogy Bulgária hajlandó 82 millió frank kárpótlást fizetni. Ez Bulgáriának utolsó szava és ha a porta ezt el nem fogadja, a bolgár kormány minden további tárgyalást feleslegesnek tart.

Osztrák-magyar csapatok montenegrói területen.

Cettinjéből jelentik: Egy osztrák és magyar zászlóalj, amely ágyuval *Bilekből* jött, átlépte Montenegró határát és körülbelül másfél kilométernyire vonult előre. Itt néhány montenegrói katona egy tiszt vezetésével utjukat állotta és a tüzelés megindításával fenyegetett. A zászlóalj erre visszavonult. A montenegrói kormány tiltakozott az osztrák és magyar zászlóalj benyomulása ellen.

A békés egyezmény.

Bécsből jelentik: A monarkának Törökországgal kötött egyezményét pontosabban foglaltó jegyzőkönyvét a külügyminiszter által eszközölt változtatások kíséretében, holnap küldik el Konstantinápolyban.

KUTYASZERELEM.

Furesa történetek aradi hölgyekről.

*

Női sziveket gyilkolók, monoklit és cilindert hordó, egetó laktópánban járó aradi ifjak, nem is sejtjük hogy vannak egészen jelentékteleneknek látszó egyéniségek, akik sokkal jobban fölkeltik a hölgyek érdeklődését, mint önök. Ezek az egyéniségek nem tudnak beszélni, nem értenek a bókolás művészetéhez, s mégis versenyre kelhetnek a női szívek meghódításában a legsneidigabb zsentlemannal is. Ezek nyanyis egyszerű négylábu kutyuskák, akiket a tulajdonosnőjük az életben szokott hurcolni, ellentétben a fiatalemberekkel, akik a nőket szokták az állikben hurcolni.

Hogy a kutyácskák hódításáról imént elmondottak igazak, azt a következő való történetekkel fogjuk dokumentálni:

Sarlot Domokos rendőrfőkapitány, aki hivatalánál fogva a kutyák helyi főfelügyelője is, úgy értesült 40 nappal ezelőtt, hogy az aradi kutyatársadalomban nagyon sűrűn fordulnak elő veszettségi esetek. Minthogy ez a kutyabaj nagyon veszedelmes következményekkel járhat az emberiségre is, elhatározta az ebzárlatot. Ki is hirdette akkor, hogy negyven napig szájkosár nélkül nem szabad kutyákat Arad utcáira engedni. A szájkosár nélkül aszfaltozó kutyákat a sintér elfogja.

A kutyatartó aradi hölgyek, akik nem ismerik a főkapitány szigorát, ennek ellenére is kijártak a korzóra a kutyuskájukkal, s úgy sétáltak ott, mint a többi urinók a kétlábu kutyuskájukkal. A sintér azonban, aki roppant szigorú ur, respektálta a főkapitány rendelkezését és szörnyű pusztítást vitt véghez a kicsi állatok között. Amelyik szájkosár nélkül jelent meg a korzón, azonnal cseszte — a tulajdonosnőjük zokogása ellenére is.

Egy színésznő kedves kutyusa is a sintérhez került. A földművelésügyi miniszter intézkedése értelmében most már nem bunkózzák le a kutyákat, hanem egyelőre megfigyeli az állatorvos és ha semmi baja sincs az elfogott állatnak, akkor a negyvennapos ebzárlat letelte után a tulajdonosának kiadják.

Amint a színésznő megtudta, hogy a kutyáját a gyepterre vitték, kocsin kihajtatott és az állatorvosnak könyörögni kezdett:

— Orvos ur, ha istent ismer, ne bunkóztassa le a kutyusomat.

— Majd megfigyelem és ha egészséges, akkor 40 nap múlva visszakapja, — mondta az állatorvos.

— Negyven nap múlva? Addig itt kell lenni a Buxikámnak? Ki fogja itt fürdetni? Ki fogja ápolni?

— A sintér ad neki enni, de ápolásról szó se lehet.

A hölgy majd elájult, amikor meghallotta ezt. Azután engedelmet kért az állatorvostól, hogy negyven napig ő etthesse az állatkáját. A színésznő naponta ki is ment a gyepterre és pompás eledelket vitt a Buxinak. A kutya úgy érezhette ott magát 40 napig, mint egy előkelő politikai fogoly, akinek ellátásáról az államfogházban a családja gondoskodik.

De volt ennél furesább eset is. Egy szép, magas aradi urinó (a haja élénk szinét nem áruljuk el, mert azonnal kitalálják: kiról van szó) szintén abban a kellemetlen meglepetésben részesült, hogy egyetlen kutyusát, a piros mellénykés Rébuszt a sintér elfogta. Egyetlen élő lény van a világon, akit a hölgy igazán szeret: a Rébusz s most ettől is meg kellett válnia. Először a haját akarta tépni, de éppen vendégei voltak és így azok kellemetlen indiskréciót követhettek volna el a hajtépési jelenetet látva; az urinó hát e helyett jajgatni kezdett. Azután ő is kocsiba ült és kivágtatott a sintér

birodalmába. Eppen jökor érkezett oda: a kutyusát akkor akarták a ketrecbe zárni. Az urinó kiugrott a kocsiból és odarohant.

— Nem engedem bezárni, — sikoltozta — inkább én is vele megyek.

S még mielőtt megakadályozhatták volna, beugrott a kutyája ketrecébe.

— Vele maradok addig, amíg ki nem engedik, — mondta és szerelmesen pisiantott Rébuszra.

Az állatorvos hiába kérlelte, az urhölgy nem jött ki. Az orvos ekkor kénytelen volt kocsit küldeni a nő férjéért és megüzente neki, hogy jöjjön ki, mert ónagysága nem akar kijönni a kutyaketrecből. Elképzelhető a férj kétségbeesése, amikor kissé excentrikus feleségét a ketrecben meglátta. Könyörögni kezdett neki, hogy jöjjön vele, de az mit se használt.

— Na hát akkor elválunk. Én még ma valópört indítok, — mondta a férj.

Ez hatott. A nő sirva hagyta ott a kutyáját, amelyet különben ma, az ebzárlat leteltével ő is visszakapott. Ma egész bucsujárás volt a gyepteren. Minden egészséges kutyát visszaadtak a gazdájának. Így aztán mindenki örült. A gazdák is örültek, a kutyák is örömmel szűkültek, dörzsölöztek. Örült a sintér is, akinek kevesebb lett a kutyája, de több — a koronája.

József főherceg — Fejérváry báróért.

Forrongás a Nemzeti Kaszinóban.

— Távirati tudósítás.

Arad, január 30

Az *Aradi Közlöny* megírta már, hogy a *Nemzeti Kaszinóban* mozgalom indult meg *Fejérváry Géza* báró darabonttestőrkapitány, volt miniszterelnök kibuktatása érdekében.

A Kaszinó alapszabályai értelmében a választmányi tagok egy részét háromévenként kisorsolják s a választmányi tagok egy évig nem választhatók meg újból. *Fejérváry Géza* most járt le ez a tilalmas esztendeje s a február hónapban tartandó közgyűlésre megint kandidáltak. — A Kaszinóban azonban nagy agitáció indult meg ellene s a függetlenségi párti mágnások közül többen ki akarják buktatni. A szervezkedés kinos hatással van az alkotmánypártra, melynek vezetői *Desseffy Aurél* gróf lakásán értekezletet tartottak ma este. Az értekezleten — mint a *P. L.* jelenti — megjelent *Széll Kálmán* volt miniszterelnök is, aki kijelentette, hogy József kir. herceget nagyon kinosan érintette ez a mozgalom és a főherceg előtte a következő kijelentést tette:

— Abban az esetben, ha *Fejérváry* bárót kibuktatják a Kaszinóból, akkor nemesak én, hanem a hadsereg több törzstisztje és tábornoka is kilép a Kaszinóból. Nem tűrhetjük azt, hogy egy olyan magasrangú katonatisztet, mint *Fejérváry*, aki a királynak még ma is bizalmasa, kibuktassák.

Az értekezleten tudomásul vették az üzenetet, amelyet a Kaszinónak holnap tartandó választmányi ülésén az illetékesekkel közölni fognak.

Kabaré igazgatóból eigányprimás.

Kondor Ernő kalandos élete.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 30

Egy fiatal színésznek pályaválasztó elhatározása foglalkoztatja most a fővárost. *Kondor Ernő* művész, a budapesti kabaré megalapítója és első igazgatója, akit Aradon jól ismertek és szerettek, letépte a színészi lárvát és hegedűt meg vonót fogott a kezébe, hogy a magyar népdal terjesztésének szolgálatába álljon; röviden — felesapott eigányprimásnak. De amíg elérkezett ehhez az állomásához, az élet tisztító tüze végzett rajta lélek-edző munkát.

Kondor Ernő gazdag, nógrádmegyei családból származik. Iskoláit Balassagyarmaton, Debrecenben és Aradon végezte; alig volt tizenhét éves, amikor felsőkereskedelmi érettségit tett és belépett egy nógrádmegyei bankba tisztviselőnek. De nem sokáig bírta a bürokratikus életet. A véletlen is közrejátszott, hogy szakítson ezzel a pályával, mert időközben nagy vagyonot és Budapesten, a Szerecsen-utcában egy háromemeletes házat örökölt. *Kondor*, aki akkor még nem volt nagykorú, nem kapta meg a pénzt, esupán a kamatuit élvezhette, feljött Budapestre és beiratkozott az Országos Színészegyesület szini iskolájába. Mikor az iskolát kitűnő sikerrel elvégezte, Aradra szerződtek, ahonnan Debrecenbe, majd Kassára került és mindenhol kedvence volt a közönségnek.

Közben eltelték az évek és *Kondor* nagykorú lett. Az árvaszéktől megkapta a pénzt, körülbelül százezer forintot. Mindenekelőtt elutazott Párisba, ahonnan nemsokára visszatért, de nem jött egyedül; megismerte künn a kabarét, amelyről nálunk csak azt tudták, hogy ilyen is van. Ezt az ötletet hozta magával. Pénze bőségesen volt és megalapította a Teréz-köruton a Bonbonier-kabarét, amely csakhamar országos népszerűsége tett szert és pompás vállalkozásnak bizonyult.

Kondor azonban a sok pénzzel együtt boldul jó és könnyelmű szívet is örökölt és így a nagy vagyon egy részének csakhamar a nyakára hágott. A kabaré azonban jól ment és *Kondor* a társulattal nagy vidéki körutat tett meg. Mikor visszajött a vidéki turáról, már a pénznek csak igen kis része volt meg, fáradt is volt, elhatározta, hogy eladja a kabarét. Ameddig a pénz tartott, addig jól élt és utazott. Bejárta egész Nyugat-Európát és már akkor foglalkozott azzal az eszmével, hogy felesap eigányprimásnak.

Amikor külföldi utjáról visszatért, a népdalköltésre adta magát. Divatos népdalunk legtöbbjét ő írta. Ilyen pl. a „Badaesonyi csordás”, vagy az „Égy, kettő, három négy . . .”; „Hol a kezéd . . .” Közben színészkedett is. Tagja volt rövid ideig a Bonbonier-kabarének is.

Mikor dalait Németországban és Ausztriában is játszották, mindkét helyről kapott meghívást, hogy toborozzon bandát és menjen ki. *Kondor* azonban elhatározta, hogy Budapesten fog játszani.

Már bandát is toborzott, melyet most tanít be és február másodikán kezdi meg eigányprimási működését egy Rákóczi-uti kávéházban.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután, fél helyarákkal: Kállay Jolan bucsufelleptével A vigó zvegy, operette. Rendes helyarákkal este: A király, vígjáték.

Hétfő: A király, vígjáték. (B. berlet).

Kedd: Délután: Tatarjárás, operett. Este: Forradalmi nász, szimf. (A. berlet).

Szerda: Forradalmi nász, szimf. (A. berlet).

Csütörtök: Casanova, operett. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (C. berlet).

Péntek: Varázskeringő, operett. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (C. berlet).

Szombat: Katalin, operett. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (A. berlet).

Vasárnap: Délután: Fuzs tus kisasszony, operett. Este: Gyimesi vadvirág, népszimf. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (B. berlet).

II. Rákóczi Ferenc.

(Opera egy előjátékban és 3 felvonásban. Szövegét írta és zenéjét szerzette: Zichy Géza gróf.)

— Beszámoló a főpróbáról. —

És még azt mondják, hogy mágnásaink között nincsenek vállalkozók! Sőt nagyvállalkozók is. Ime egy gróf, ki egyszersmind nagytermelő is!

A szenvedélyeknek tudvalevőleg nemcsak szerencsétlen tulajdonosaira, hanem kifelé is van romboló hatásuk. A gróf ur szenvedélyes operaszerző és ez elszomorító. Nem okult az „Alár”, „Gemma”, „Roland mester”, „Pemo gyászos kimulása” ismét szerencsételtetett bennünket egy zenés abszurdummal. O megengedhet magának ily izlésaberrációt, hiszen egyetlen zenei műintézetünk a M. kir. operaház de-rektségben hajladozik mindennemű zenei mágnásszállító előtt.

Előre is jelezzük, hogy az előzmények után igazán nem várhattunk sokat s azért igyekeztünk igényeinket a legmesszebb menőleg redukálni. Hiába — Zichy Gézával szemben nem támaszthatunk igényeket. Egy opera — melynek hőse II. Rákóczi Ferenc a magyar történelem egyik legfényesebb alakja — amely hőst nemcsak, hogy ki nem domborítja, hanem a legabszurdabb helyzetekbe, a leghomályosabb érthetlenségekbe, a legkacagtatóbb, s egyszersmind a legmegbotránkoztatóbb el-lentmondásba állítja a történelemmel, a kritikus részéről csak mosolyt eredményezhet.

Az előjáték Munkács városának Zrinyi Ilona által való hősiességét, majd — a Caraffa részéről megvesztegetett Absolon kancellár közbenjárására — földadást s a gyermek Rákóczi néhány elmosodóan ébredő hősiességre valló s operette-be illő kitörését tartalmazza. Maga az opera a Bécsújhelyből megszöktetett Rákóczi viszontagságaival foglalkozik — egyébbel nem. Mégis csak különös, hogy a grófi szerzőt az annyira változatos szindus, sok drámai erőt rejtő életszaknak egyetlen kimagasló momentuma sem ragadta meg, s megelégszik azzal, hogy a magyar történelem egyik legfényesebb alakját, egy lengyel herecgnő erotikus szerelme s egy komoly operába egyáltalán nem illő, egyébként szimpáti-kus zsidó korezmáros megmagyarozatlanul hagyott komikus ragaszkodása révén segítse keresztül a menekülés viszontagságain anélkül, hogy a nézőben még csak sejteni is engedné azokat a kvalitásokat, amelyek egy nemzet szabadságharcában való vezérszerepre hivatottá teszik. Azonban, hogy a történelmet ismerőket s Rákóczinak, mint szabadsághősnek kidomborítását várók kívánságait is némiképen kielégitse, a darab utolsó félpercében apotheosis alakjában mutatja be a fejedelmet a bevett tiszabecsi sáncok tetején, miközben parasztserege a következő kórust zengi:

„Hajrá kuruc! Fogd a zászlót! Győz-tünk! Győzni fogunk mégis! Megesküszünk!”

Operáról lévén szó, a muzsikáról is kel-lene egyetmást mondani. „De mortuis nihil nisi bene!” A halottakról semmi, ha csak nem jót. Tekintve, hogy a darabot már a fő-próba után halottnak nyilváníthatjuk, talán nem helyesen cselekszem, ha objektíve nyilatkozom.

Nézetem szerint egy lapos téma bármily zenei sallangokkal legyen is felcifrálva, előnyös hatással nem dicsekedhet. Egyik unalmas cantate a másik után, s ha még megemlítjük,

hogy a szerző még annyi élelmességgel sem rendelkezett, hogy e kor zenei motívumait modulálja, hanem végzetesen mellőzve, a kuruc dalok hálás és hatásos modifikációit, inkább a Kossuth-nóta néhány hangját applikálja. A hangszerelés színösszege — mondják — egy karmester magas zenei készletéről tesz bizonyosságot, kinek nem egy balletje aratott már — horribile dictu — ugyancsak a m. kir. Opera-házban megérdemelt sikereket.

Dicsérmünk kell *Anthest*, (Longueval) *Dérit*, (a korezmáros) s különösen a kis *Szen-kárt*, kit pár év múlva mint híres tenoristát fogunk üdvözölhetni.

Orbán István.

* A forradalmi nász. Kedden premiér lesz a színházban. Egy most feltűnt és máris világhírűvé vált dán írónak, Michaelésnek A forradalmi nász című szimfóniát mutatja be a színtársulat. Kedden délután a nagyszerű *Tatarjárás* című operettet játszik mérsékelt hely-árok mellett.

* Komlóssy Emma vendégjátékai. Komlóssy Emma, az aradi színház kedvelt vendégművész-nője a jövő héten négy estén át vendégszere-pel az aradi színpadon. Első fellépése csütörtökön lesz a *Casanova* című operettben, amely hármassal női szerepét játssza. Pénteken a *Varázskeringő* Fránciát, szombaton pedig a *Katalin* Germainjét játssza a művésznő. Va-sárnap népszimfóniában, a *Gyimesi vadvirág*-ban lép fel.

* Szabad liceum Mendelssohnról. Holnap vasárnap délelőtt a Lyceum dísztermében sza-bad előadást tart Wagner József dr. főgimná-ziumi tanár Mendelssohn születésének száz éves fordulójára alkalmából. A műsört ezuttal közöljük: 1. Mendelssohn élete és művei. 2. Mendelssohn dalaiból: Szerelmi dal. Tavasz dal. A távollevőhöz (Lenau). Leise zieht durch mein Gemüt (Heine). 3. Primavera. Hegedűver-seny zongorakísérettel. 4. Kamarazene: a) Zon-goratrió I. 4. tétel. Allegro appassionato; b) zongorás quartett II. 2. tétel. Adagio; c) vonós quartett III. 2. tétel. Andante esprenivo; zon-gorás sextett I. tétel. Allegro vivace. A szabad liceum 11 órakor kezdődik és az előadó taná-ron kívül közreműködnek még *Kaletzky* Vilma, Unger Mór és több filharmonikus. A közönsé-get ez uton hívja meg a szabad liceum rende-zősége.

* Medgyaszay Vilma Aradon. A szezon leg-fényesebb koncertjének igérkezik a február 28-án a Központi-szálloda dísztermében rende-zendő nagyszabású hangverseny, melyen a legkiválóbb magyar kabaré diva, *Medgyaszay* Vilma is fellép. A kitűnő művésznő, akit egyen-rangúnak tartanak *Ivette Guilbert*tel és a nagy *Judic* asszonynyal fényes műsorának leg-értékesebb számaival fog szerepelni. Többek között előadja a híres Altató dalt, továbbá az *Ugye Jani* s *Soroksári* kis lány Pesten, *Szere-lem* házasság, *On revient toujours*, *Az ácsle-gény* és a *színeszűnő* című kabaré számokat. Ugyanczen a koncerten szerepelni fognak *H. Harmath* Józsa legújabb francia sanzonokkal, *Wlassák* Vilma, *Ferrari* lovag, aki Puccini és Messenet legújabb szerzeményeit adja elő. *Szendrey* Mihály és *Faragó* Rezső. A zongora-kíséretet *Zerkovitz* Rezső látja el. A nagy-szabású hangversenyt *Weisz* Leó rendezzi és a tiszta jövedelmet az Arad rendőrség és tiszolt-ság nyugdíjpotló intézete kapja. Jegyeket már a jövő hónap elején lehet kapni.

* Sauer Emil a zseniális világhírű zongora mű-vész nagy hangversenye február 2-dikán d. u. 5 órakor tartatik meg. A fölötte érdekes műsor a kö-vetkező: 1. Beethoven: Sonata pathétique 13. mű. a) Grave. Allegro molto ed con brio. b) Adagio cantabile. c) Rondo. 2. a) Mendelssohn: Praeludium 104. mű. 1. sz. b) Brahms: Intermezzo 117. mű. 1. sz. c) Schumann: Traumewirren. 3. Chopin: a) Bal-lada 23. mű. b) Impromptu 29. mű. c) Nocturne 27. 2. sz. d) Etude 25. mű. 9. sz. 4. a) Grieg: Not-turno 54. mű. 1. sz. b) Sauer: Murmure du Vent (Etude de Concert No 3.) c) Sauer: Frisson de fenilles (Etude de Concert No 6.) 5. Liszt: Venezia e Napoli (Tarantella.) Jegyek ifj. Klein Mór könyv-kereskedőnél kaphatók.

* *Marschalkó Mignon* és a filharmonikusok február 7-iki hangversenyének következő lesz a műsora: 1. Massenet: Fété bohéme. 2. Tschaj-kovszky: B-moll zongorahangverseny. 3. Bee-thoven: V. (c-moll) szimfónia. 4. Chopin: D-moll zongorahangverseny. A két zongora-hangversenyt zenekar-kisérettel *Marschalkó Mignon* kisasszony adja elő, kinek fenomená-lis művészete bizonyára meglepően nagy ha-tást fog gyakorolni. Erre a hangversenyre már most annyi jegy kelt el, hogy ajánlatosnak lát-szik a még meglévő helyek lefoglalása.

Allások megszüntetése.

Vannay Gyula és Figus Albert indítványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítólától. —

Arad, január 30

Az *Aradi Közlöny* valahányszor a ké-szülő szervezési szabályrendeletéről vagy a tiszt-viselők fizetéseinek szabályozásáról megemlé-kezett, azt az álláspontot foglalta el, hogy előbb a szolgálati pragmatika készitendő el, mert feltétlenül ki kell tennie annak, hogy a város közigazgatásában vannak felesleges állások, ame-lyek megszüntethetők az adminisztráció hátránya nélkül. A februári közgyűlésnek már lesz alkalma meggyőződnie arról, hogy lapunk felfo-gását azok is osztják, akik a városházán ki-fejleszt munkát jól ismerik. Ezek maguk nyuj-tottak ma át *Varjassy* Lajos polgármesternek egy indítványt, melyben azt javasolják, hogy egyszerre két állást, mint teljesen felesleges szüntessen be a törvényhatóság.

Vannay Gyula és *Figus* Albert azt indít-ványozzák, hogy a közmunka felügyelői, to-vábbá a közmunka megváltás kezelésével, be-hajtásával megbízott személyek fizetési törül-tessenek a költségvetésből és ezek az állások szüntessenek be.

Indítványukban többek között ezt mondják: A közmunkákat szabályozó 1890. évi te. szerint a városnak a három utolsó évben 27989 koronát kellett volna bevennie ebből a jöve-delmi forrásból és a hivatalos adatok szerint tényleg csak 9802 korona folyt be a pénztárba. Az évi 3270 korona átlagos bevétellel szemben a közmunka hivatal évi kiadása 4200 korona s így a törvényhatóság évente 930 koronát fi-zet reá olyan valamire, ami az új végrehajtási novella életbeléptével ezentul teljesen elveszett-nek mondható.

Határozottan állítható, hogy a közmunka teljesítésére akár természetben, akár váltáság formájában kötelezettekől a váltáság csak az esetben lesz behajtható, ha a hatóság a szegény ember tudatlanságára alapítja a kényszerbehaj-tást. Az dolgozik és csak az fizet közmun-káért, aki nem tudja, hogy az ilyenmű tarto-zásért nála végrehajtani nem lehet s a kihá-gási bíró őt a munka nem teljesítéseért meg nem büntetheti. A kinek pedig a napi kenyere sines biztosítva — és csak olyanokat lehet közmunkával megróni — attól önkéntes fizetést várni legalább is naivitás.

Az említett törvényhatósági bizottsági tagok által benyújtandó indítvány még egy igen ér-dekes indokkal szól sikra a közmunkák ellen és a hivatal eltörlése mellett.

A közmunka napi értéke 1 koronában van megszabva, teljesíteni köteles mindenki három napi közmunkát 3 korona tartozása fejében. Ma, midőn az adóerkölesök jegyében, kötetekre menő adóreformokat csinálnak, méltán elvár-hatja a polgárság legszegényebb rétege, hogy az adóztató erkölcsök reformáltassanak legalább oly irányban, hogy a közzolgáltatás ne fajtl-jon uszorává, az állam, a város rabszolgatar-tóvá. — Szegény embert 3 koronáért három napra elvonni keresetétől, mikor 6 ezalatt ma 9 koronát kereshetne a családjának.

Mindezek alapján azt kérjük, hogy irjon fel a törvényhatóság a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez az 1890. I. t. c. 25. §-ának a törvényhatósági joggal felruházott városokra nézve hatályon kívül helyezése iránt, s hason szellemű felirattal való támogatásért keresse meg a többi törvényhatóságot.

Ha a miniszter ezt engedélyezi, ami két-ségtelen, hogy megtörténik, akkor a város költségvetése évente négyezer kétszáz koroná-val csökken.

A főszolgabíró és a borraivalók.

A hajdu vádjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Nem mindennapi becsületsértési pörben ítélkezett ma a temesvári járásbíró.

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy Somogyi Gyula temesvári főszolgabíró fölpofozta a hajduját Vidicki Lajost. A hajdu inzultálásáról cikket írt a temesvári szocialista újság. Emiatt Vidiczki ellen vizsgálatot indítottak s beidézték a vármegyére. Mikor Hollóssy főjegyző és Korossy aljegyző nagyon faggatták, elszólta magát:

— Egyszer vendégség volt nálunk és én hat korona egynéhány fillér borraivalót kaptam. Huszonhét férfivendéget szolgáltam ki a nagyságos főbíró ur rendelkezésére. Mikor oszt a vendégek elmentek, a nagysága felszólított, hogy a borraivaló felét adjam át neki. Igen, mondtam, ha muszáj, odaadom, de tréfára vettem a dolgot és elmentem aludni. Másnap elküldte hozzám a nagysága a szakácsnét, reggel, egy negyed hétkor, hogy adjak át neki három koronát. Elmentem és a nagysága anyósa, meg a Sánta hajdu és a szakácsné előtt tettem az asztalra három koronát. A Sánta hajdu bevitte és a nagysága elfogadta.

Somogyi főbíró a felesége képviselőjében emiatt feljelentette a hajdu a járásbírósnál becsületsértés címén. Azt mondja a feljelentés: „Feleségemről uton-utfélen azt hangoztatja, hogy neki a vendégek részéről adott borraivalón osztozkodnia kell, s ugyanezt a vármegyeházán történt kihallgatásakor is megismételte.” Azt is mondja a feljelentés, hogy Somogyiné — Vidiczki állítása szerint — azért követelte a borraivaló felét, mert a vendégek megrongálják a lakását, s azt neki helyre kell igazíttatnia.

Ilyeneket beszélt Vidiczki és ezekért kellett felelnie ma reggel Schmidt büntető járásbíró előtt. A tárgyaláson Somogyi személyesen jelent meg.

Vidiczki ma ismételte a dolgot, úgy, amint a vármegyeyei vallatáson elmondta és kijelentette, hogy ő nem bűnös, mert csakugyan úgy történt, ahogyan mondta, egyúttal pedig vizonvadás is emelt ama pofonok miatt, melyekkel őt Somogyi megbántotta. A védőnek is volt kérése. Azt mondta, meg kell engedni a terheltnek, hogy a valóságot bebizonyítsa, mert őt állításában jogos magánérdeke vezérelte. Ebbe azonban a magánvádoló bele nem ment. Ellenezte a valódiság bizonyításának a megengedését, a bíró az ő álláspontját fogadta el és ítéletet hozott. Elítélték Vidiczkit harminc korona pénzbüntetésre. Azokat a pofonokat, amelyeket ő kapott, azokat majd máskor intézi el a bíróság, mert úgy találta, hogy a két ügyet nem kell egyesíteni. A szolgálja felebezett.

MULATSÁGOK.

(=) Csizmadia-mesterek bálja. Ma este rendkívül vidám hangulatban tartották meg az aradi csizmakészítő-mesterek mulatságukat a Gambrinus-vendéglőben. A bálon az iparosokon kívül sok kereskedő is megjelent. A bál rendezősége a következőleg állította össze a jelen volt nők névsorát:

Asszonyok: Stark Sándorné, Szücs Károlyné, Bogván Gyuláné, Lóvinger Miksáné, Bineth Ignátné, özv. Papp Miklósné, Welsch Jánosné, Krizsán De-

zsóné, Ekcs Lajosné, Koacsok Lajosné, Haiga Jánosné, Varga Mihályné, Ekcs Imréné, Muzslay Imréné, Krizsán Tamásné, Lengyel Péterné, Takács Ignátné, Sivolics Jánosné, Szilágyi Istvánné, Kovács Józsefné, Undy Antalné, Havanesák Józsefné, Ernst Rudolfné, Földy Imréné, Tafrov Józsefné, Mellies Istvánné, Berezny Pálné, Szijártó Jánosné, Bakó Jánosné, Kitajka Jánosné, Sztán Jánosné, Popovics Györgyné, Krizsán Jánosné, Scheffer Edéné, Kimpián Péterné, Sütő Istvánné, Szabó Dávidné, Korom Lajosné.

Leányok: Tafrov Irma, Göncz Rózsika, Nemet Eszter, Kodravszky Viktória, Takács Jozefin, Kovács Eszti, Szücs Karolina, Ernst Ilonka, Szabó Margitka, Havanesák Erzsike, Mellies Rozika, Lantos Mariska, Szlatky Hermina, Kimpián Lenke, Gábor nővérek, Korom nővérek.

(=) A gazdabál fővédnöke. A február 6-án Aradon rendezendő gazdabál rendezősége annak a közlésére kér föl bennünket, hogy József főhereeg a bál fővédnökségét elvállalta.

(=) A nyomdászok második teaestélye. Az aradi nyomdászok szakegyesületének múlt vasárnap rendezett táncos és műsorral egybekötött teaestélyének óriási sikere arra az elhatározásra bírta az egylet vezetőségét, hogy ezen estélyt legközelebb megismételje. A műsor legérdekesebb ósze a Gutenberg-Dalkör új énekszámai. A teaestély idejét és helyét legközelebb tudatjuk.

Az új cigányprimásnak.

Mikor az ember végezett
Néhány bánáti holddal,
Mikor a rokonok között
Kizárja minden oldal,
Politikusnak sem való
És nem válik be másnak
Hát elvonul az illető
Cigányprimásnak.

Az ügyvéd e pályára lép
Ha elfogy a perekben,
A tiszt, ki nem érvényesül
A zsoldos hadseregben.
Minden nagy locsuzás után
S nyomán minden blamáznak
Új ember lesz, aki beáll
Cigányprimásnak.

Ki már e pályához se ért,
Az tiszta rinocérosz;
Az ember kicsit hegedül
Meg egy kicsit tányéroz.
Egy hercegnőre rákacsint
Es azt elveszi másnap,
Egyebet nem kell tudni a
Cigányprimásnak.

Igy hegedül másnak fülén,
Kinek más huzott egykor!
Fölvette a primás-vonót
Egy kabaré-direktor.
„Oly banda, mint egy kabaré
Cigányba van csupáncsak...“
Gondolta, ahogy fölesapott
Cigányprimásnak.

Az építész, a mérnököt,
Mind, mind e pályára csalja,
Primálni fog sok bankfiu:
Egy szövetkezet-alja.
Az egész világ fogai
Mind ez állásra várnak!
— Csupán a cigány nem megy el
Cigányprimásnak.

Robotos.

BÁL — MESSZINÁÉRT.

Kabaré a Központi-szállóban.

— az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

Messzinaért már sok mindent megtettek széles e világban, amióta a föld megmozdult és elnyelte a szép déltaliai várost. Sokat megtettek a szerencsétlenek fölségezésére, de talán kabarét még nem rendeztek. Aradon ezt is megselekedték, bizonyosságul annak, hogy itt van még ötlet és eredetiség.

A messzina károsultakért rendezett kabaré és táncestély, — hogy a báli referádák sablonát használjuk — ma zajlott le a Központi-szálló termeiben. Határozottan zajlott, mert olyan zajos és vidám mulatságban régen nem volt része az aradi előkelő társaságoknak, mint a mai.

Az estély pompásan sikerült kabaréval kezdődött, amelynek Kaszab Géza, ötletes kollégánk volt a konferenciérje. A közönség kitűnően mulatott Kaszab tréfáin.

A bevezető ötletek után Montag Erzsike kedves és sikkes hollandi parasztleánynak öltözve libbent a szinpadra és szépen énekelt, meg kecsesen táncolt. Zugó tapssal honorálták működését.

Utána Smetana Dezső énekelt néhány Schuman-dalt lágy kellemes hangon. Majd Horovitz Gusztáv kollégánk, az Uránia színház szellemes direktora ismertette a messzina földrengést humorosan aradi földrajzi viszonyokra különös tekintettel. Előadása telve volt kacagtató ötletekkel és a hatás — a derűtség — nem is maradt el.

Most Ladiszlav és Faludy parodisztikus duettje következett, amelyet kedves ötlet követte. Kovács Terike és Singer Rózsika léptek a pódiumra és kecses bécsi mosolányoknak öltözve, nagy buzgalommal szapulták a teknő mellett az aradi ismerősöket. Csevegésük szellemes volt és nem bántó.

Utána tánc következett, amely reggelig tartott.

A rendezőség, amely ma este dicsérendő buzgalmat fejtett ki s teljes sikert ért el, — így állította össze a jelenvolt hölgyek névsorát:

Asszonyok: Vörös Henrikné, Montag Sándorné, özv. Reiszner Edéné, Piek Ernőné, Fodor Zsigmondné, Deutsch Adolfné, Meer Arminné, Szabó Albertné, Weil Józsefné, Grimm A. Józsefné, Deutsch Andorné, Basch Simonné, Tenner Lajosné, Tenner Józsefné, Blau Lipótné, Sándor Béláné, Leopold Zsigáné, Domán Sándorné, Steiner Józsefné, Weinberger Ferenoné, Groszmann Alfréd dr.-né, Funkelstein Józsefné, Neuman Alfrédné, Seidner Bernátné, Kovács Jakabné, Freud Fülöpné, Kaufmann Mátyásné, Kaufmann Lajosné, Salgó Miksa dr.-né, Popper Károlyné, Kron Lipótné, Kohn Józsefné, Leopold Adolfné, Léderer Simonné, Schaffer Henrikné, Glück Károlyné, Schwartz Zsigmondné, Schreyer Viktorné.

Leányok: Montag Erzsike, Basch Böske, Szabó Anna, Schwarz Erzsike, Fränkel Berta, Laszky Valéria, Friedman Gizi, Kovács Teri, Freund Irma, Róth Gizi, Kaufmann Terka, Kaufmann Irén, Werner Irén, Löwy Rózsika, Werner Gitta, Rác Lenke, Popper Matild, Klein Zsófia, Leopold Gizi, Reiszner nővérek, Weinberger Mariska, Singer Rózsika, Vörös Magda, Kassowitz Gréte, Kron Médi, Kohn Katica, Rosenberg Eszti, Grimm Margit, Tenner Erzsike, Schwartz Erzsike.

Arisztokrata hölgy férfi ruhában.

A rendőrség engedelmével.

— Távirati tudósítás. —

Arad, január 30.

Berlin előkelő köreiből — mint tudósítónk jelenti — ma egyébről sem beszélnek, mint a berlini rendőrigazgató rendkívül érdekes határozatáról, melyet egy főrangú társaságbeli hölgy kérvényére hozott s mely valóban páratlan is a maga nemében. Mától kezdve egyik legismertebb, főrangú születésű berlini hölgy rendőri engedelmével — *férfi ruhában járhat*.

A feltűnést keltett engedélyadás előzményeiről a következőket jelenti Berlinből:

Berlin legmagasabb társadalmi köreiből él egy porosz főúri család nő tagja, akinek teljesen férfi allúrija vannak, ami járásában, hanglejtésében és modorában nyilvánul meg. Kifogástalan magaviseletű és soha sem adta annak jelét, hogy különben bármilyen rendellenesség lenne rajta. Mindezek dacára azonban igen sok baja volt a rendőrséggel. Az előkelő hölgy tudniillik állandóan a legutolsó férfi divat szerinti öltözködött, de a férfiak társaságát kerülte. A főrangú hölgyek körében természetesen nem szívesen látták, de oly előkelő család sarja, hogy kelletlen kénytelen mégis befogadták a társaságba s azzal kellemetlenkedtek neki, hogy háta mögött olyan híreket terjesztettek róla, melyek — mint említettük — a rendőrség figyelmét költötték fel.

A férfiruhás hölgy többször folyamodott a rendőrség főnökéhez oltalomért s kérte, hogy a rendőrközegek örökös zaklatása elől óvja meg, hogy engedélyt adna arra, hogy férfiruhában járhatson hatósági határozat alapján.

Többszörös elutasítás volt azonban az eredménye a hátmögötti intrikáknak. Ma — Németország egyik leghatalmasabb egyéniségének közbenjárására, a rendőrigazgató kiadta határozatát, s megengedte, hogy állandóan férfi ruhát viselhesen, s erről értesítette összes közegeit is, figyelmeztetve arra, hogy ezentúl feljelentéstől és előállításától tartózkodjanak a férfiruhában járó főrangú urhölgygyel szemben.

HIREK.

ELTÜNT A BIRÓ FIA.

Az aradi főszolgabíró körözüvénye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 30.

Különös, titokzatos ügy foglalkoztatja most az aradmegyei csendőrségeket és az aradi rendőrséget. Egy aradmegyei fiatal legény nyomtalanul eltűnt a napokban a községből. Az utja Arad felé vezetett és ezért elsősorban Aradon keresi a rendőrség.

Az eltűnt ifjú a zimándujfalui községi bíró fia, akinek körözését a következőképpen rendelte el Baross Ferenc, aradi főszolgabíró.

Kutnik Mihály, zimándujfalui lakos, Kutnik György ottani községi bírónak 23 éves fia, folyó hó 17-én állítólag vonaton Aradra beült, s többé vissza nem térvén, nyomtalanul eltűnt. Személyleírása: születési éve 1886, valása rom. kath., termete közép, arca kerek, zeme sárga, szemöldöke barna, orra, szája renles, fogai épek, szakálla borotvált, haja barna, smertető jele bal szemén hályog, ruházata káeszínű kabát, barna prém gallérral, fekete dria nadrág, fekete mellény, esizma, fekete osztó kalap. Körözendő, s feltalálása esetén lólirott főszolgabírói hivatal értesítendő. Arad, 30. január 29-én. Baross, főszolgabíró.

Ez a körözüvény Aradmegye hivatalos lapjának mai számában jelent meg.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése érti e hó 31-én az időjárás: változékony, enyhe, nyugaton sok helyütt esapadék.

— A Fejérváry-kormány vád alá helyezése. Országgyűlési tudósításunkban megírjuk, hogy Nagy Györgynek a Fejérváry-kormány vád alá helyezésére vonatkozó indítványát február 11-én veszi a Ház tárgyalás alá. Ebből az alkalomból Visontai Soma, az igazságügyi bizottságban a vád alá helyezési ügy előadója, a Ház folyosóján ma elmondotta, hogy a *jelentés hónapok óta készen van*. Parlamenti tárgyalása — mondta tovább Visontai — politikai nehézségekbe nem ütközik, amit a paktum világos szövege is mutat. A parlament szabadon tehet megbélyegző nyilatkozatot. Az igazságügyi bizottság jelentése tíz fejezetben sorolja fel a Fejérváry-kormány mulasztását és megállapítja, hogy az egyes hibákért a kormánynak mely tagjait terheli az erkölcsi felelősség. Hogy mikor kerül ez a jelentés tárgyalás alá, azt — mondta Visontai — ő nem tudja. Nem lehetetlen, hogy csak évek múlva vagy pedig soha. Erre számos külföldi példa van.

— Az aradi minorita házfőnök. Deli Ödön halálával megüresedett minorita házfőnöki tisztésre ideiglenesen Fehér Alfréd főgimnáziumi tanárt, másodházfőnöké pedig Konkoli Barnabás segédlelkésszt nevezte ki Lakatos Ottó rendfőnök.

Változások az Aradi Ipar és Népbank igazgatóságában. Megirtuk, hogy az Aradi Ipar- és Népbank igazgatóságának egyik tagja, Reicher Ferenc, egészségi állapotára való tekintettel lemondott a tiszteről. A megüresedett igazgatósági helyet, amint értesülünk, az intézet holnapi közgyűlése Keresztes Ferenc, a bank esabai fiókjának vezetőjével fogja betölteni, aki ez utóbbi hivatalától megváltik és nyugalomba vonul.

— A Pallós-cég bukása. Többször írtunk már a Pallós Ármín-cég fizetési zavarairól. Erről a Magyar Kereskedők Lapja mai száma a következőket írja: Pallós Ármín vasutépítő vállalkozó már hónapok óta huzódó fizetési képessége alighanem esőddel fog végződni. Pallós mintegy öt év előtt alig valami tőkével kezdett nagyarányú vasutépítéseket, melyekhez a pénzt részint az alvállalkozóktól, részint bankoktól szerezte. Építkezései ellen sok műszaki kifogás merült fel és éppen ilyen aggályokra adott okot költséges életmódja is. Az általa kezelt helyi érdekű vasutakat már át is vették tőle a hitelező bankok. A passziva igen jelentékeny és aktiva alig van, úgy hogy esőd esetén a hitelezőkre kvóta nem jut, ha csak nem a megtámadási perekből. Pallós Ármín ellen a következő hitelezők kértek eddig esődöt: A. Schember C. és fia mérleggyári cég 3000 kor. Hajdu Frigyes dr. temesvári ügyvéd 500 kor., és a Nay és Róna cég 1500 koronás követelés alapján.

— A Rakóczi-társaság a vesztőhelyért. A Rakóczi-társaság választmányja ma este Zubor Andor elnöklésével ülést tartott, melyen a vesztőhely megváltása iránt megindított mozgalomban való részvételről tanácskoztak. A társaság elhatározta, hogy a maga részéről huszonöt négyszögöl földet vásárol s felszólítja tagjait is a vásárlásra. Müller Károly, Arad város országgyűlési képviselője a szent nemzeti erekllye gyanánt tekintendő föld megszerzésére buzdította a tagokat s kijelentette, hogy ő saját költségén a társaság részére még száz holdat vásárol. Példáján felbuzdulva Maisztrovits János ötven ölet, Zubor Andor huszonöt ölet jegyzett.

— A szerb összeesküvők bünpöre. Belgrádból jelentik: A szerb hírlapírók egyesülete elhatározta, hogy a világ összes hírlapírói egyesületeit felszólítja arra, hogy a nagyszerb propagandisták bünpörének tárgyalására küldjenek tudósítókat Zágrádba.

— A hegyaljai motoros villamossá alakítása. Többször megemlékeztünk arról, hogy az aradi villamossági részvénytársaság igazgatósága és a hegyaljai motoros vasut vezetősége között tárgyalások folynak a vasutnak villamossá leendő átalakítása ügyében. A tárgyalások alapját képező feltételeket is felsoroltuk s megemlékeztünk, hogy a vasut idővel a villamos-társaság tulajdonába megy át. Tolnay Kornél, a villamossági tröszt igazgatója annyira előkészítette már az ügyet, hogy a tárgyalások befejezésére Lócs Rezső, a vasutársaság elnöke ma Berlinbe utazott s ott Hartwiggel, a főrésztvényessel együtt készítik el a szerződési formulát.

— Az aradi köz- és magántisztviselők szövetségében élénk munkát fejtett ki a vezetőség a lefolyt héten. Közel ezer kérvényt kiosztottak a tagok között s miután még igen tekintélyes hivatali testületektől nem érkeztek be az aláírási iverk, biztosra vehető, hogy a tagok száma a jövő hét végéig megfogja ütni a kétezret. Az eddig megtartott árlejtések eredményeként szerződésre léptek a szövetséggel hus és zsirneműekre Mányi M. és Társa Boros Béni-tér, Csenka Agoston Deák Ferenc-utca, Farkas György Foryay-utca, Koch Samu Hunyadi-utcai mészáros és hentes iparosok. Kenyér és süteményműekre Fischer Samu „Margit” sütőde és Spitelér Rudolf Gyulai kenyér sütődeje számos fióküzlettel. A fűszerneműekre Nagy Farkas (Adler Andor) Széchenyi-utcai és Weitzer-utcai (Fehér Gyula) üzlettel. Tűzelő tóra Novák Péter Orvartér. Valamennyi szállító vállalkozott arra, hogy a megrendelt cikkeket kívánatra házhoz is szállítja. Mintán még a tej s még egy-két fogyasztási cikkre is meg fog ejtetni az árlejtés a szövetség elnöksége „Tájékoztató” fog összeállítani, amely az összes tudnivalókat tartalmazni fogja. Tekintettel pedig arra, hogy már a szerződött cégeknel a bevásárlás február hó 1-én megkezdődik, a szövetség holnap vasárnap délelőtt tizenegy órakor a városháza nagytermében általános értekezletet tart azon célból, hogy az összes tagokat és belépni szándékozókat a kollő utasítással és felvilágosítással ellássa. Felkéri tehát a vezetőség az összes testületi tagokat és érdeklődőket, hogy ezen az értekezleten minél nagyobb számban megjelenjenek.

— Előléptetés. A honvédség Rendeleti Közlönyének legutóbbi száma egy aradi katonatiszt szép kitüntetését hozza. A király ugyanis Hausser Sándor törzstisztjelöltet, aradi honvédszázadosot soron kívül a brassói 24. honvedgyalogezred fogarasi zászlóaljának parancsnokává nevezte ki. A kitüntetés annál érdekesebb, mert elkülönített zászlóaljához csak idősebb tiszteket szoktak kinevezni. Hausert nagy szaktudása és kiváló tulajdonságai miatt az aradi tisztikar nagyon kedvelte és távozását nemcsak katonai, de polgári körökben is nagyon sajnálják.

Janics György a fogságáról. Fővárosi tudósítónk telefonálja: Egy budapesti újságíró beszélgetett a fogságságból kiszabadult Janics Györggyel, aki a következőket mondta: Kedden nyújtotta be ügyvédem a kabinetirodához kérvényemet és szerdán már szabad voltam. A király külön kívánságára történt ez, akinek tudomása volt esetemről. Azonnal referáltatott magának kérvényemről és szerdán délelőtt legfelsőbb parancsra telefonon közölte a kabinetiroda a bécsi Landesgericht-tel, hogy azonnal boesásonak szabadon. Ez a gyors elintézés páratlanul áll az ügyvédi gyakorlatban. Krausmann dr., a Landesgericht elnöke szerdán magához hivatott és gratulált. Kiszabadulásom után fogadott Anger bécsi rendőrfőnök és megígérte, hogy teljes elégtételt szolgáltat és Reisinger Antal rendőrt, nyomoruságom okozóját, el fogja csapni.

— **Kinevezés.** *Károlyi Gyula* gróf főispán dr. *Német Károly* orvost az aradmegyei kórház alorvosává nevezte ki.

— **Az Acsev. jótékony adományai.** Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak, amely sohasem zárkózott el a humánus és hazafias akciók anyagi támogatásától, legutóbbi igazgatósági ülésén tekintélyes összegeket szavazott meg részint jótékony, részint hazafias célra. Az aradi vesztőhely megváltására egy hold földnek megfelelő összeget, 1500 koronát, a messzinai szerezéselleneknek 300 koronát, az aradi hírlapírók segítő alapja javára pedig 100 koronát volt szíves megszavazni az igazgatóság *Fábry Sándor* dr. vezérigazgató indítványára.

— **Leszállították a hus árát.** Valahára lesz olcsóbb a hus Aradon. A husárak leszállítását nem azok a természetes okok idézték elő, amelyek másutt, hanem egy sajátos körülmény. Tudvalevő, hogy az aradi tisztviselők *fograsztó-szövetségre* léptek, amely egyes mészárosokkal egyezséget kötött. Az egyezés szerint az illetők olcsóbban adják a húst a tisztviselőknek, viszont a tisztviselők kötelezték magukat, hogy valamennyien az illető mészárosoknál vásárolnak. A többi, egyezésre nem lépett mészáros most azzal felelt, hogy a hus árát még lejjebb szállította, különként *tizenhat-husz fillérrel*. Ilyesformán a közönség hasznát látja ennek az egészséges konkurenciának, amely mellett a mészárosok még mindig megtalálják a tisztos polgári nyereséget.

— **Kamarai választások Ujaradon.** Temesmegyében a kereskedelmi és iparkamarai választások hétfőn, a hó huszonötödikén mentek végbe a szokottnál jóval nagyobb érdeklődés mellett. Az egyes kamarai kerületben megcsejtett választások eredménye közül eddig csak az ujaradi és fehértemplomi kerület választási eredménye ismeretes. A választás Ujaradon *Hrusek Béla* és *Bechnitz Sándor* dr. elnöklésével folyt le és a következő eredménnyel végződött: A kamara kereskedelmi szakosztályába beválasztották: *Theisz Miklós*, *Hacker Ignác*, *Zircher Antal* és ifjabb *Krebs Ignác*; az ipari szakosztályba pedig: *Kirsch József*, *Knapp Péter*, *Valentin János* és *Kebeley Károly*.

— **Arlejtés az aradmegyei közuti munkálataira.** Ma délután járt le az aradmegyei törvényhatósági közutakra és a vasuti állomásokhoz vezető közutakra hirdetett pályázat. Az aradi államépítészeti hivatalhoz a délig érkezett ajánlatokat ma bontották fel a vármegye-ház kistermében. A pályázat 1909. évtől 1914. évig bezárólag több mint *félmillió koronáról* szól. Az ajánlatok Aradról és a vidékről husz csoportban érkeztek meg. A főbb ajánlatokat a következők tették: *Neuhaus Ernő* Temesvár, *Valerián József* Világos, *Bauer Aurél*, *Kemény Manó* Arad, *Kádár József* Arad, *Böhm Géza* Arad, *Szerkuca Tomá* és társai Nagyhalomgy, *Opre Vazul* és társai Nagyhalomgy, *Kádár Gyula* és *Tauszig Dávid*. Az ajánlatokat két héten belül átszámítják és akkor döntenek fellettük.

— **Báró Bedeus találmánya.** Hirt adtunk arról a jelentős elismerésről, amelyvel egy aradi vasuti főhivatalnoknak, *Bedeus Károly* bárónak közlekedési találmánya a németországi *utazó kereskedők* országos egyesületében keltezték. A nagy jelentőségű találmány most tovább járja a sikeres utját a legilletékesebb szakkörökben. Legutóbb a német forgalmi egyesületek hivatalos lapja, *Der Verkehr* hosszabb cikkben foglalkozik a vasuti összeköttetések mutatójának tervével és lelkesedéssel ajánlja, hogy az a gyakorlatban minél szélesebb téren érvényesüljön. Ezenkívül a *Német Vasutagyleti Közlöny* szentel a találmánynak méltató közleményt, s kiemeli, hogy a gyakran utazó lakos nagy hasznát veheti a találmánynak, amely a törvényes menetrendek helyett a legrovidebb idő alatt nyújt tájékoztatást az egymásba illeszkedő vasuti összeköttetésekről.

— **A közegészségügy — „unszimpatikus.”** A községek kupaktanácsai — így hívják még ma is a képviselőtestületeket és méltán — sok furcsa bogarat összehatároztak már. Minden kis községnek meg van a maga kis világa. ahová sokszor hiába jut el a felsőbb hatóságoktól a hivatalos irás. ha annak tartalma nem „pászol” a nagytekintélyű kupaktanács véleményével, törvény ide, törvény oda, nem engedelmességek a hivatalos irásnak. Meghozván a törvényt az orvosi díjakra, a miniszter úgy intézkedik, hogy a községekben az orvos nappali látogatásának díja 1 korona, éjjeli látogatásáé pedig 2 korona, kimondván, hogy a díjak megállapítása ugyan az egyes községeket illeti, azonban a díj egy koronánál semmi körülmények között nem lehet kevesebb. Ez a rendelkezés persze bejárta Hevesvármegye községeit is. Adács község képviselőtestülete olyan határozatot hozott, amely szegényére válik. Azt mondja határozatában az adácsi kupaktanács:

Adács község képviselőtestülete a törvény rendelkezése dacára, éjjelre és nappalra 40 fillérben állapítja meg az orvosi látogatás díját, azért, mert a község lakossága *unszimpatia*val viseltetik a közegészségügy iránt. Amennyiben pedig a törvényhatóság felemelné ezt a díjat, az *unszimpatia* fokozódni fog, mert akkor a községben a betegek nem fognak orvost hivatni.

Meg kell még említenünk, hogy Hevesvármegyében van még egy község, amelynek képviselőtestülete meg azt jelentette ki kerekén, hogy az orvosnak *egváltalan nem fog fizetni*.

— **A hadsereg köréből.** A honvédség Rendeleti Közlönye jelenti, hogy a következők, miután leköszöntek tiszti rangjukról, saját kérélmükre elbocsátták a honvédség kötelékéből: *Sinka András*, *Kell Lajos*, *Gyárfás József*, *Szöllősi Zsigmond* dr., *Simay Béla*, *Vásárhelyi János* és *Deutsch Sándor*.

— **Szerencsétlenség a gyoroki csendőrlaktanyában.** Gyoroki tudósítónk írja: Ma délután halálos szerencsétlenség történt a gyoroki csendőrlaktanyában. *Trombitás András* volt gyoroki csendőr, aki 2 hét előtt lépett ki a csendőrség kötelékéből, Paulison vállalt erdőőri állást. *Trombitás* ma délután megjelent a gyoroki csendőrségen, hogy átvegye régi fegyverét, amelyet egyik legénységi szobában helyezett el, maga pedig bement a csendőrsévezető szobájába. Időközben a fegyvert elővette *Duksa Dezső* csendőrkáplár, aki nem tudta, hogy a puskát töltve van. Játszadózni kezdett vele, majd a terembe lépett *Tóth Lajos* csendőr, akire *Duksa* tréfásan ráfogta a fegyvert.

— Nem felsz? — kérdezte *Duksa*.

— Nem, hiszen úgy sincs megtöltve.

— Persze, hogy nincs, — mondta *Duksa* és megrántotta a ravaszt. A fegyver eldőrdült és a golyó *Tóth* hasába furódott. A csendőr eszméletlenül terült el a földön. Ma este beszállították az aradi helyőrségi kórházba. *Duksa* a szerencsétlenség hatása alatt öngyilkosságot akart elkövetni, de ebben megakadályozták. Tudniillik *Tóth* legjobb barátja volt. Hogy *Duksa* kárt ne tegyen magában, behozták az aradi csendőrpáncsnokságra.

— **Ujabb földrengés Messzinában.** *Rómából* jelentik: Az éj folyamán több földlökés volt érezhető Messzinában. Reggel egy negyed 7 óra körül erős földrengés riasztotta fel a lakosságot. Több ful bedőlt. Óriási izgalom uralkodik a városban, amelynek lakossága a folytonos esőzés következtében is sokat szenved.

— **Jótékonyosság.** A szegénytanulók számára a héten a következő adományokat vettük: *Halmaj Andorné* 15 l. babot, *Steiner Jakabné* élelmiszereket küldött. Fogadják ezuton is halás közönségemet. Özv. *Hauser Károlyné* ezredesné, egyes. elnök. A szegénytanulók konyháján a jövő héten dr. *Keresztes Gyuláné* és *Dániel nővérek* ügyeletesek.

— **Veszedelemes szélhámós.** Budapestről írják: Igénytelen külsejű ember *Bánfi József* 29 éves lakatos, de azért egyike a legveszedelme- sebb szélhámósoknak, aki életének legnagyobb részét börtönökben töltötte és ottan furfangossá lett. Néhány héttel ezelőtt bement az *Országos Hajózási Szövetséghez*, bemutatkozott, mint *Länner-Lenz* Ferenc uszálykormányos és igazolási tagsági könyvet kért; ott kiállították neki a könyvet, amelyet szélhámosságaihoz kihasznált. Így elment *Rigler József* Ede papirnagykereskedő céghez, ott 1000 darab tagsági könyvet és nagyobb mennyiségű írószereket rendelt és a províziót felvette. Azután meglátogatta *Rosenberg Ignác* budapesti Arany János-utcai mészáros és egy otrombán írt felhívás alapján szerződést kötött 2200 klgrm. husra. A jutalékot itt is megkapta. Ellátogatott egy reggeli lap kiadóhivatala elé és ott a munkáskülsejű embereket megszólította:

— Állást keres? Igen? Be se menjen. Nekem a Dunagőzhajózási társaság részére szolgál kell, havi 100 korona fizetéssel. Éppen kishirdetést akartam feladni, de maga tetszik nekem. Elvitte az embereket egy közeli koresmába, ott megalkudott velük, kicsalt néhány koronát és az igazgatósághoz rendelte őket. Ott azonban a kapu alatt várta az érkezőket és igyekezett látogatásukat a jövő hétre halasztani. Ez már feltűnt a szegény embereknek, felvitték magukkal a szélhámóst, aki az irodában is *Lenz* Ferenének mondotta magát. De ott ismerték és behívták az igazi *Lenz* és a szélhámós a rendőrségre került. Ott az ujjnyomatok alapján megállapították, hogy *Bánfi József*. Följelentés csak egy van ellene: ezt *Létai Antal* hajókormányos tette. Ennek alapján letartóztatták.

— **Szerencsétlenség egy tavon.** Rotterdamból jelentik: A Zuider-tavon harminc halász egy óriási jég táblán halászott. Az áradat magával ragadta a jég táblát és a halászok eltűntek a tóban. Keresésükre gőzhajót küldtek ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az izr. népkonyha javára dr. *Rosenberg Sándorné* és dr. *Vágvölgyi Lajosné* 6-8 koronát adományozott, amit halás közönséggel nyugtat az elnökség. A védasszonyi tisztelet a jövő héten *Csillag Lajosné*, *Hegyi Albertné* és *Seidner Bernátné* urnók fogják ellátni.

Az aradvárosi vöröskereszt fi. kegyelet nevében *Wadowsky Gusztávné* elnökön ezuton is halás közönséget fejezi ki az aradvárosi vöröskereszt fiók-egylet által létesítendő tüdő sanatoriumi alapítvány céljára az aradi polgári takarékpénztár által kezelt juttatott 100 korona adományért.

— **Arany tombola** lesz ma este a *Gambrius* éttermében. Kedden változatos, rendkívül érdekes mozgófénykép esték. Bemutatásra kerül a messzinai földrengés. Tisztelettel *Kánya Géza*.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, *Kossak* es. és kir. udv. és kamara-fényképésznel. (*Weitzer J.-u. 3. sz.*) 341

— **A Központi-szállóban** ma vasárnap aranytombola.

— **Takarékoskodni** és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzügyintézetnél helyezzük el, a hol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (*Salacz-utca 6. szám.*) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig elfogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selfmen“-féle takarékpérselyt kap ingyen. 151

— **A legjobb márciusi kiviteli sör** csak *Schuch* Ferenc Milleniumi söresarnokában kapható. 44

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállítására; — házilag — *Vojtek* és *Weisz* nál. 171

ÚJ KÖNYVEK.

* **Akadályverseny Brassóban.** Olyan akadályverseny készül Brassóban, amihez ló nem kell, akadály nem kell, sok pénz se kell, csak kedves, eleven szellemű, játszva tanulni szerető gyermekek meg gyermekeiket szerető szülők kellenek. Ez az akadályverseny egy pompás ötletes gyermekjáték, melyet a brassói geniusz egy kiváló tanító személyében arra a célra talált ki, hogy a játékpiacon, minden akadályt legyőzve, versenyen fülül álljon az egyszerűségével, zsenialitásával, szoliditásával és változatos, mulattató formáival. A játékosoknak az ország bármely részéből Budapestre kell eljutni s akár tizenketten is indulhatnak egyszerre a piros, fehér, zöld vonalakon. erre a célra szolgáló figurák előre tolasásával. Azonban egy kis zacskóban három golyó van: egy piros, egy fehér meg egy zöld. A hogy látatásban kihúz valaki egy fehér golyót, a fehér vonalon kell tovább mennia, ha esetleg visszafelé is. Node, a játék írásos jellemzése mit sem ér. Ezt az akadályversenyt a gyermekek öröme és érdeklődése fogja mindennél jobban igazolni és kedvelté tenni. Mi csak, mivel láttuk a játék módjait s magának a játéknak igen szolid és szép kivitelét, ami a harai iparnak méltó büszkesége lehet, őszinte és elfogulatlan lélekkel ajánlhatjuk a szülőknek.

* **Pekár Gyula** egy nagyszabású, kétkötetes regényt írt Rákóczi György idejéből. Mindjárt a regény elején örömmel látjuk, hogy Pekár tartalmaz és komoly munkát végzett. A regény hőse Tholdalagi Mihály, ki részt vesz a Rákóczi György ka'andós lengyel hadjáratában. A fejedelm dicsőségvágyától elkapatva, kinyújtja kezét a lengyel koronáért és míg odakint vívja kemény harcát, idehaza elveszt mindent. A török megfosztja trónjától, a nép szíve elfordul tőle, felesége, Báthory Zsófia otthagyja a protestáns hitet, sőt otthagyja Ferenc fiával is. A magyar urak nagyrésze ott sanyalódik a rettenetes tatárabságban és a hűsége mellett szörnyen fukar Rákóczi sajnálja aranyait a gyöttrődő magyar urakért. Visszavonás, harag, háboru mindenféle. Harom ember nevezzi magát egyszerre Erdély fejedelmének s e kis ország lakóinak nincs egy nyugodt percük, egy békességes pillanatuk. A regény hőse, az ifjú Tholdalagi sanyalódik, gyöttrődik a nehéz tatárabságban. Gonosz intrikák megtántorítják a feleségéhez való erős bizodalmit és szerelmes hevület fogja el lelkét. rabja lesz egy szép tatár hercegnőnek. A hercegasszony Erdély fejedelmévé akarja tenni kedvesét, de Tholdalagi az utolsó, a döntő pillanatban észreter a tatárok ellen fordul, súlyos sebeket kap s felesége karja közt hal meg. Látnivaló, hogy a regény meséje nem bő és nem szövevényes, a korrajz sokkal érdekesebb, mint maga a történet. Látszik, hogy az író arra vetette a fősúlyt, hogy a Rákóczi György korát szépen és hiven megrajzolja. Ez a törekvése sikerült is. A regény a Franklin-társulat kiadásában jelent meg, ára 8 korona.

* **Egy új Shaw-darab.** Kipling mellett az angol irodalomnak ma kétségtelenül legjelentősebb alakja Bernard Shaw, akinek munkái az utóbbi időben óriási népszerűsége tettek szert nemcsak hazájában, hanem a kontinensen is. Nálunk meg igen keveset ismerünk tőle s ezért jó szolgálatot tett a „Magyar Könyvtár” a közönségnek, amidőn Shaw legjelentősebb drámái alkotását, „Caesar és Cleopátra”-t, közbebocsátotta. A fordítás nehéz munkáját Mikes Lajos kitünően végezte. — Egy másik népszerű angol író is szerepel a sorozatban: Wells, akitől a „Magyar Könyvtár” már több munkát közölt, egyebek közt a híres „Marslakók a földön” című regényt. Ezuttal két rendkívül sajátos novella jelenik meg tőle, melyek a „Kőszal lelkek” cím alá vannak egybefoglalva. Mindkettő a lelki élet különös jelenségeiből indul ki és szöve csudás meséjét. A füzetet Farkas Klára fordította, igen szépen. — Végre a modern magyar irodalom egy kitünő elbeszélőjét iktatja be a „Magyar Könyvtár” jegyzékébe a „Bolyky András válópöre” című novellás-füzet, melynek szerzője, Lőrinczy György, pompásan tudja elének vinni a vidéki gentry-élet típusait és a falusi nép lelki világát is. — A „M. K.” egy-egy száma 30 fillér; teljes jegyzék az eddigi megjelent 539 számról ingyen kapható

minden könyvárusnál vagy a kiadóégnél: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) R-T. Budapest, Andrassy-ut 21.

* **Nótakincs.** Az EUTERPE zeneműkiadóhivatal (Budapest Kossuth Lajos utca 15.) most bocsátotta közre „EUTERPE zenemű zsebkönyvtár” cím alatt megjelenő antológiának II. kötetét. Ötvenhárom m gyar dalt és népdalt válogatott össze ebben a kötetben Lányi Ernő, a népszerű dalköltő és ez az izléssel összeállított gyűjtemény legszebb hajtásait tartalmazza a magyar népdal-nak: csupa népszerű, országszerie ismert dalokat, amelynek választékos harmonizálása Lányi avatott tollát dicséri. Am a népdalok mellett eredeti dalokat is találunk a kötetben Makray, Lányi, Kurucz és Kacsóh tollából, amelyek csak növelik az értékes és izlésesen kiállított gyűjtemény értékét. A 68 o dalra terjedő kötetnek, díszes kötésben 2 korona az ára. — Ugyancsak az EUTERPE kiadásában jelent meg a Czimbamozók dalkincse cím alatt szerkesztett gyűjtemény is, amely sikerült cimbalom átiratait tartalmazza a legszebb népdaloknak, továbbá Makray, Lányi, Kurucz és Kacsóh eredeti dalainak. A sikerült írás Krudy Andor dr. jeles munkája. A kiváló cimbalomművész két ügyesen megírt ábránddal egészítette ki a gyűjteményt, amelynek kötve 2 korona az ára. Mindkét mű kizárólagosan csakis Molitor Oszkár EUTERPE zeneműkereskedésében (Budapest, Kossuth Lajos-u. 15.) kapható.

TARKASÁGOK.

(A játszma.) A politikában most az izgatja az embereket, lesz-e önálló bank? A magyarok önálló vagy legalább is kartelbankot szeretnének, csak azt nem tudják, hogy a király beleegyez-e ebbe? Erről beszélgetett a napokban Nagy Sándor képviselő a káveházban Goldis László és Müller Károly kollegáival.

— Na, mit szölsz a dologhoz? — kérdezte Goldis Müller Károlytól.

— Semmit. Kérlezd meg Nagy Sándortól, ő ért ehhez legjobban.

— Miért?

— Mert ez az egész bank-huzavona egy nagy kártyaparti, jobban mondva: egy huszonegyes parti. Ebben pedig Sándor testvér jartasabb, mint én.

— Miért éppen kártyaparti? — kérdezte Nagy Sándor.

— A nemzet kártyázik a királlyal. — mondta Müller — de a partiban az a baj, hogy a király soha se adja a bankot.

(Nagy Sándor és az újságírók.) Szegény megboldogult Nagy Sándor tornatanárt tegnap elföldeltek. A nekrológok elhangzottak, a könnyek lassankint felszáradtak, így hát nem mondhatjuk ró-lunk, hogy a kegyeletet sértjük, ha elmondunk egy kis tréfát vele kapcsolatban. Nagy Sándor a legkitartóbb, a legbuzgúbb kommunike írók közé tartozott. A tornaegylet nem készülhetett akci rá anélkül, hogy agilis ügyvezető-titkara már h napokkal azelőtt hírt ne adott volna róla. Február hónapra terveztek a tornászok valami nagy ünnepséget. Erről boldogult Nagy Sándor már a múlt év nyarán küldött tájékoztatót. Es a Nagy Sándor temetésén egyetlen újságír se volt jelen. Urban Ivan, a tornaegylet elnöke a temetésen meg is kérdezte:

Hol vannak az újságírók? Nem láttam idekint egyet se.

Amire Szöllősy István tanár ezt felelte:

— Az újságírók méltóságos uram, annyira megszokták a Nagy Sándor kommunikeit, hogy azt hitték talán, kommuniket fog beküldeni a szerkesztőségbe — a saját temetéséről is.

(A miniszter keze.) Egy román kollegánk mondta el az apróságot. Leva volt román miniszterrel.

Olyanféle ember, mint Polónyi Géza: minden rosszat megírtak és elhítek róla. A kormányparti lapok folyton szépitgettek a hibáit és égig magasztalták. Ha beszélt, nem csak azt a sablont írták meg róla, hogy a „szónokot számosan üdvözölték”, hanem a legapropóké-sabb dolgokat is följegyezték. Megírták, hogyan mosolygott, hogy pödörte a bajuszát stb. Egy nagy beszéde után a főkönyvparti lap ezt írta róla: „Amikor a miniszter beszédét befejezte, mindkét kezét a zsebébe tette”. Ehhez a szolgálai kommentárhoz egy ellenzéki lap ezt a megjegyzést fűzte:

„Leva beszéde végeztével a zsebébe tette két kezét. Azt hisszük, ez az első eset, hogy a kö-zét a saját zsebébe tette”.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Pörvesztés a Jegyesek Albuma.

— Az aradi járásbíróág ítélete. —

— A. Aradi Közlöny tudósítólától. —

Arad, január 30.

Az aradi kir. járásbíróág ma hozott első fokon ítéletet abban a sajátos pörben, amelyet az aradi kereskedők és iparosok egy része a *Jegyesek Albuma* című vállalat, illetőleg engedélyes Szilas Mór marosvásárhelyi lakos ellen indítottak.

Tudvalevő, hogy a *Jegyesek Albuma* c. vállalat egy ügynöke az elmúlt év május havában végighozta az aradi kereskedőket és iparosokat, akiktől hirdetést gyűjtött. Az ügynök a hirdetőt elött azt mondta, hogy a hirdetést tartalmazó albumot Arad és Aradmegye területén a jegyeseknek küldik meg és hogy a hirdetés díja fejében annyiszor 10—20 fillért fizetnek, ahány jegyesnek az albumot szétküldik. Az ügynök azonban biztosította a hirdetőket, hogy ez a kiadás évente 20—30 koronával semmiesetre se lesz több.

Az érdekeltek azonban csakhamar megtudták, hogy a *Jegyesek Albuma* másutt, ahol hasonló üzleteket kötött, a példányokat minden paraszt, sőt irástudatlan házasulandónak is megküldi s ilyen módon évente 800—1000 sőt még ennél több koronát számít fel a hirdetőknél. Miután ezt Szilas is beismerte, az érdekelte kereskedők és iparosok a bíróság elé léptek. Keresetet indítottak az iránt, hogy a hirdetés foladása alkalmával kiállított megrendelő lap megsemmisíttessék, miután az nem az ő szerződésbeli akaratukat tartalmazza s azt Szilas nem az ő akaratuk szerint akarja érvényesíteni.

Többszöri tárgyalás után ma hozott ítéletet ez ügyben Eles Simon kir. járásbíró. A bíróság a kereskedők és iparosok keresetének helyet adott és a *Jegyesek Albuma* val szemben létrejött szerződést érvénytelennek mondta ki. A bíróság egyben Szilas Mór az összes költségekben marasztalta.

A több ivre terjedő részletes indokolás kiemeli, hogy a kihallgatott tanúk vallomásából, a per összes adatainak mérlegeléséből, de különösen a hirdetői ügylet természetéből és annak a kereskedőkre való gazdasági jelentőségéből kétségtelen, hogy a megrendelők meglettek tévesztve. A kihallgatott tanúk azt is igazolták, hogy maga Szilas is a szerződéstől visszalépett s ennek folytán az hatalyát vesztette. Abíróság különben csak egy perben döntött, amely azonban, tekintettel a többieknek teljesen azonos természetére, valamennyire prejudikál. A perben az aradi érdekelteket a tárgyalások során dr. Mittler Izidor ügyvéd helyettese, Krausz Gyula képviselte.

§ **Königsegg Fidélf gróf pöre.** Jelentettük annak idején, hogy Königsegg Fidélf gróf ellen a fia 8000 korona évjáradék megfizetése végett pört indított az aradi törvényszéken, amely az ifjú grófnak megítélte ezt az összeget. A nagyváradi tábla ma küldte le az aradi törvényszéknek e pörben hozott táblai ítéletét, amelyvel jóváhagyta az elsőfoku ítéletet.

§ **Krivány János tárgyalása.** Február elsején, hétfőn tárgyalja az aradi esküdtszék Krivány János volt gyámpénztáros merényletét, amelyvel felesége, Lui Matild ellen elkövetett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 30.

Amerika 1/2-el magasabb. 4 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilsra ...	12.61—12.62	12.54—12.55
Tengeri májusra	7.28—7.29	7.26—7.27
Rozs áprilsra ...	10.02—10.03	9.98—9.99
Zab áprilsra ...	8.60—8.61	8.58—8.59
Buza 1909 októberre	10.78—10.79	10.72—10.73
Rozs októberre ...	9.03—9.04	8.99—9.—

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 631.50
Magyar hitelrészvény 732.50

Szamárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsio

As Emulsio vasárnapon a SCOTT-féle módszered-jegyet — a balaszt — kerjük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

IDEGENEK ARADON.

— Január 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Dénes Leó utazó Budapest. — Schüller Sámuel utazó Bécs. — Steiner Benó utazó Bécs. — Gottlieb Vilmos kereskedő Bécs. — Deutschland Miksa utazó Bécs. — Broch Lipót utazó Bécs. — Waldner Mór utazó Bécs. — Weisz Miksa utazó Budapest. — Özv. Dimitreszkuné maganzónó és leánya Budapest. — Rosenberg Béla utazó Miskolc. — Braun Jenő utazó Budapest. — Friedman Mór utazó Nagybecskerek. — Fischer Henrik utazó Budapest. — Harvich Ernő urad. jószágigazgató Gurahonc. — Barta Jenő utazó Budapest. — Hamor Armin dr. ügyvéd Budapest. — Schauer Béla hivatalnok és neje — Kovács Sándor vállalkozó Lugos. — Réh Sámuel utazó Budapest. — Szidon Lipót utazó Temesvár.

Központi szálloda. Selevér József és fia Budapest. — Fischer Samu utazó Budapest. — Ebas Gyula utazó Budapest. — Balázs János utazó Apatin. — Hoffmann József utazó Temesvár. — Silber Nándor utazó Budapest. — Urbanics Kálmán szolgabíró Mezőkovácshaza. — Buhszwald Leó utazó Szabadka. — Diek Emil utazó Temesvár. — Grösz Viktor utazó Budapest. — Frenó Manó utazó Budapest. — Tanyás János földbírtokos Bukavec.

Vas szálloda. Guttman Mihály utazó Budapest. — Kovács János s. jegyző Temeszécsány. — Selmeczy Albert biat. tisztviselő Makó. — Deuser Karoly utazó Paris.

Pannonia szálloda. Fritz Ignác utazó Budapest. — Schwartz Sámuel fakereskedő Makó. — Schmotzer Mátyás fakereskedő Doncsény. — Heim Adolf gazdája Temesvár. — Róth Lajos kereskedő Gross. — Dukman Jakab utazó Alkenyer. — Léksei Sulyok János tanár Budapest. — Womsher Gusztáv utazó Szászregén. — Krausz Gyula utazó Bécs. — Schlieben Ferenc utazó Magdeburg.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi január hó 31-én:

Délután 3 1/2 órakor késéskelt helyárrakkal:

Kállay Jolán bucsufelleptével:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo. Zenejét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Polgár S.	Bogdánovics	Kulesár L.
Valencienne	Zalai Margit.	Sylvaine, neje	Györfi T.
Danilovics	Leővey Leo.	Kromow	Nagyiván I.
Glavari Hanna	Kállay Jolán.	Prisics, őrnagy	Vihari Béla.
Rosillon	Faludi K.	Pracovia	Lászy Etel.
Cascade	Ladislai J.	Nyegus, írnok	Várnai Jenő.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

A) bérlet.

A) bérlet.

A király.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: R. de Flers G. A., de Caillavet és E. Arène. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

A király	Szendrey M.	Rivelot	Faludy K.
De Chamarrand	Déli Lajos.	A püspök	Kulesár L.
Blond	Leővey Leo.	Sernin	Mártonfi R.
Bourdier	Várnay Jenő.	Therese	Zalay Margit.
Letorain	Ditrői Mór.	Marthe	Novak Irén.
Corneau	Polgár S.	Suzette	H. Harmath J.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Köztem, German Károly, Buttinger János, Szendrey Béla és Scherer M. Károly újszantanna lakosok között felmerült ügyben alulírott kijelentem, hogy én nevezett urak egyikéről sem tudok olyan dolgot, amely akár multjuk, akár jelenük tisztességét és becsületét sértene, épen azért, miután felhevülésemben az „Aradi Közlöny” című napilap 1908. évi február hó 9-én megjelent számában közzétett nyilatkozatom által nevezettek maguk sértve érzik, ezért tőlük bocsánatot kérek.

Ujszantanna, 1909. január hó 30-án.

672

Gantner Károly, s. k.

Az utolsó évek hangversenyzője

SAUER EMIL

a legnagyobb élő zongora művész.

A londoni, párisi és amerikai lapok legújabb kritikái a „Királyok királya” címet adták neki.

Aradon február 2-án (ünnepnap) 5 órakor délután játszik.

Jegyek 1/2. Klein Móránál kaphatók. 619

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseink és barátainknak, kik megboldogult

Nagy Sándor

végtségén nagy fájdalommal megjelentésükkel enyhíteni igyekeztek és az elhunyt koporsójára koszorút helyezési szivesek voltak: ezton mondunk köszönetet.

Egyben különös köszönetünket nyilváníjuk az „Aradi Tornaegyesületnek”, az állami tanítóképző intézet és kir. főgimnázium tanári kara és ifjúságának.

674

A gyászoló család.

Telefon; 5—13.

Gyors és gépirási tanfolyam!

Megnyilik holnap, február hó 1-én.

Arad, Szabadság-tér 16. sz. alatt az

„Összes Írógépek Műszaki Intézete”

tantermében a legelismertebb hazai gyorsíró-szaktekintélyek ajánlatára szerződötetett fővárosi gyorsíró-tanár vezetése mellett.

Tanórák a nap minden szakában!

Gépirás a legjobban elterjedt rendszerű írógépeken.

A tanterem berendezése és a tanfolyam szervezése legmodernebb fővárosi minta szerint történik.

Beiratkozás naponta!

„The Monarch”

teljesen látnato írásu amerikai írógép kizárólagos képviselője!

Összes rendszerű írógépek javítóműhelye!

Nagy kellékraktár!

Copyng office

írasi és sokszorosítási munkák elvállalása.

Telefon: 5—13.

Orvosi laboratórium Aradon.

Dr. Auszterweil László és Kallós József

v. budapesti poliklinikai orvosi laboratóriumi vegyész, együttesen

orvosi laboratóriumot

nyitottak.

Vizsgálják: vizeletet, köpetet, dajkatejet, gyomortartalmat stb. Laboratórium: Andrássy-tér 7. sz. Anyaggyűjtő állomás: Erzsébet királyné-körut 9. — Telefon: 169.

FAIX JACQUES

zongora készítési terme és műhelye

ARAD, Batthyányi-utca 15. szám.

Allandó raktár, elsőrendű külföldi gyárosok készítményei, ugyszintén saját gyártmányu kitünő zongorákból. Javítások szakszerűen, jótállás mellett. Hangolások pontosan és tisztán.

316

Zongora kölcsönjutányos árban.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás

könyvek, papíráruk és
írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papír- és írószer
kereskedésében

661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.**

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. január hó 30.

Keresünk:

Aradra: 1 irodistát és 2 fűszer szakmabeli segédet.

Vidékre: 5 fűszer és vegyes, 2 fűszer, rőfős és rövid, 1 rőfős és 2 vas és fűszer szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, esti foglalkozásra 1 a keltős könyvtelben teljesen jártas könyvelőt, továbbá egy kaució képes üzletvezetőt, illetve raktárnokot, 5 fűszer és csemege, 3 vegyes, 2 kézmű, 2 divat és rőfős, 2 fűszer és rövid, 2 vas és fűszer, 2 cipő, férfidivat és játék, 1 üveg és porcellán szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

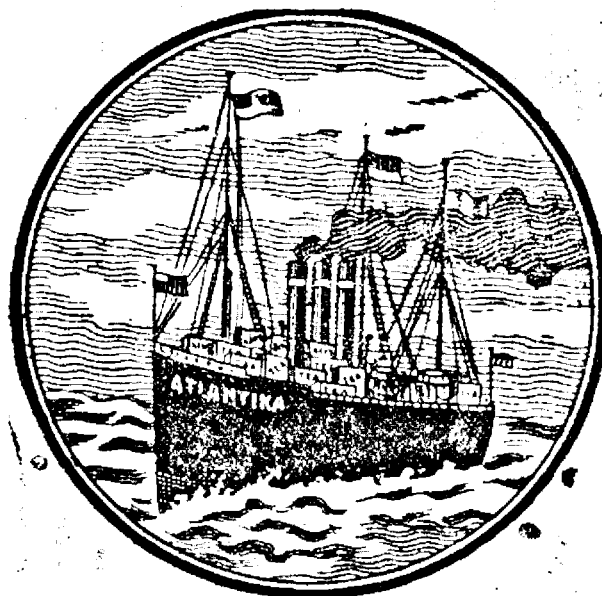
Klein Sándor,

titkár

Keppich Zsigmond,

321

igazgató

Reggel, délután és este igyunk

ATLANTIKA kávé,

ATLANTIKA teát.

ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszer káron szagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakathán működésben látható villanyüzemi kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad. Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Jutassy: Kosmetika, Eckenstein: Békét a kunyhónak, Croker: A hol a boldogság terem, Eschelbach: A szeretet boldogít, Vértési A.: Varga Imre, Bálint I.: Keleti képek, Hankó: Univerzum IV., Kóbor T.: Munka, Koritsanszky: Jáva szigetén, Szomaházy I.: Az utolsó gardista, Harnos I.: Madame Chaglon üzletei, Szőlőssy Zs.: Palma di Palma, Szemere: Doktor Mefisztófelesz, Záray: Az ezredes leánya, Stacpoole F.: A király gyémántja, Várnai: A francia rémuralom, Várady A.: Reg. rajzok Petőfi életéből, Baróti L.: Petőfi adomák, Ritoók E.: A nagy véletlen, Pekár: Tatárabság, Tábory-Székely: A család Budapest, dr. Guthi S.: Az éjszakai Budapest, Bánó: Bolyongásaim Amerikában.

Nemzetben: Mereschkowski: Leonardo da Vinci, Liebchen: Ein Roman unter Männern, Bartsch H.: Zwölf aus der Steiermark, Franzos K. E.: Judith Trachtenberg, Schnitzler A.: Liebelej, Alerma Sybilla: Eine Frau, Janitschek M.: Eine Liebesnacht, Grat M. H.: Der Mann auf dem Bock, Wasner G.: Dornröschen (Roman) Stilgebauer: Die blaue Blume Malot: Heimatis, Artzibaschew: Sanin, Hornung E. W.: Ein Dieb in der Nacht, Veith Mizzi: Komtessens Tagebuch, Saussay V.: Frauenärzte, Heimbürg W.: Über steinige Wege, Croker B. M.: Das spanische Halsband, Rheinau K.: Dem Lichte entgegen, Stratz R.: Herzblut, Harder A.: Irdische und himmlische Liebe, Oertzen M.: Lebensfrühe, Verloren Land, Höcker O.: Die verbotene Frucht, Ballestrem: Die Dame in Gelb,

**Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.**

**A könyvek újak és tiszták!
Vidéki bérleők**

Is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy füzetenként 14 fill.

Sang u. Klang I-IV. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon, Szirmay: Háromtól hatig, Férjek v. n. a. Szerelmes utcák, D'Albert: Tifland, Jacobi: Van de hinc, Curtis: Sorentói emlékek, Nádor: Kimegyek a temetőbe, Zerkovitz: Barcarolla, Csibikém. Kunkel: Nagy ád akar tőlem kis babát, Ormay: Dicsértessék... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány... Huber: Magyar hősök, Fall: Szerencse malacc. Rubens: A hollandi leány, Xaven: csavargó, — Strauss O.: A részeg leány.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótjegyzéke is megjelent és ingyen kapható.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

341

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

HIGYJE EL!

hogy a tavaszi idényre érkező kalapok, színes ingek és mesés szép nyakkendők, úgy finom izlés, mint olcsó Fix árainál fogva meg-
lepetést fognak kelteni.

És ne mulassza el senki!

MÜNZI.

elsőrendű kalap, uridivat és fehér-nemű üzletének

MODERN kirakatait megtekinteni.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiának bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényes, ízületi és meghűléseknek, bedörzsölésével söléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyesül minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest, R. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. sz. Mindennapi szétküldés.

NOXIN

A LEGJOBB CZIPÓ-KREM.

NOXIN

A szabadalmaztatott készítmény.

Minden jobb szétben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.
Főraktár: Aradon: ARADI CZIPÉSZER TERMELŐ SZÖVETKEZETE.

Eladó.

I garnitúra 8 lőerejű cséplő-gép, a gőzgép Robey-gyártmány, a cséplő Clayton Sutleworth, teljesen jó karban, szijjakkal felszerelve, mázsa és vízpuskával.

I drb. olajprés 2 pogácsára, I drb. olajpörkölő és I drb. magzúzóval, keveset használva.

I drb. vasrámás, 3. számú konkolyozó szelelővel, ezen tárgyak helyszüke miatt minden elfogadható áron eladók.

Bővebbet a helyszínen (Arad m.) PAULISON a gőzmalomban,

Doró Mártonnál.

Ügynökök

felvétetnek sorsjegyeknek az 1883. XXXI. t.-c. értelmében részletfizetésre való eladására. Havi jövedelem 300—400 korona. Biztos eredmény bárkinek.

Valuta Bank Részvénytársaság
budai fiókja

Budapest, I., Fehérvári-ut 19.

1038—1909.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1908. évi 107228—V. számú rendelete a korcsmai palackok és ivóedények, valamint a tejespalackok és tejes kannák hitelesítése s az ezek hitelesítéséért fizetendő díjak tárgyában levéltárunkban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Felbivjuk a közönség figyelmét az ezen rendeletnek 19. §-ára, a mely szerint az 1907. évi V. t. c. 28. §-a értelmében hitelesítési kötezettség alá eső palackok és ivóedények, a melyek az 1907. évi V. t.-cikk életbe léptének időpontjában az 1874. VIII. teikk alapján már hitelesítési kötezettséggel el vannak látva, továbbra is forgalomban, illetőleg használatban maradhatnak. Az 1907. évi V. teikk életbelépte után 2 hónapig vagyis 1909. évi március hó 12-ig hitelesíthetők lesznek az olyan korcsmai palackok és ivóedények is, melyek jelen rendelet 2. illetve 6. §-ában előírt követelményeknek nem felelnek ugyan meg, de megfelelnek azon követelményeknek, melyeket az 1874. évi VIII. t.-c. alapján beadott rendeletben nyertek megállapítást. Az 1907. évi V. teikk életbeléptekor a közforgalomban használt hitelesítetlen tejes palackok, tejes üvegpoharak és tejeskannák az idézett törvény életbeléptétől számított egy éven belül hitelesítés alá bocsájtandók.
Arad, 1909. január 14.

A városi tanács.

Elegáns garconlakás

mely áll 3 szoba és I előszobából

irodahelyiségnek is igen alkalmas,

május 1-re kiadó.

Andrássy-tér,
Neuman-palota.

Légszeszgyár Arad.

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcsillárok álló és függő gázizzó fényre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfűrdő és fűtőkályhák, légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek

állandó és nagy raktára.
Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által leigett legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. arban:
Porray-u. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.
Atzel Péter-u. 2. Diamant Ferenc, villanyszerelő.
Andrássy-tér 25. Tapolicsányi Gyula, kékárú üzlet.
József főh.-ut 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet.
Erzsébet-u. 13. Licker Viktor, fűszerkeresek.

1019—1909.

Hirdetmény.

Miután az 1907. XIX. t.-c. 3. §-a azt rendeli, hogy minden géptulajdonos a maga költségén köteles az összes gazdasági gépeknél alkalmazott összes munkásokat, ideértve a gépeket is, az Országos gazdasági munkás és cselédség-életpénztárnál baleset ellen biztosítani, kivéven, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál mint I. vagy II. csoportbeli rendes, vagy rendkívüli tag, vagy a 120 filléres hozzájárulási díj lefizetése mellett, mint gazdasági cselédbaleset esetére már különben is biztosítva van, s miután ezen esetben, ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének nem tesz eleget, ezen mulasztásából eredő teljes kárért a munkásnak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkező baleset körül őt különben semmiféle mulasztás nem terheli.

Figyelmeztetjük a géptulajdonosokat, hogy a gépeiknél dolgozó munkásaikat az orsz. gazdasági munkás- és cselédség-életpénztárnál haladéktalanul biztosítsák. A szükséges közelebbi felvilágosításokat Dr. Angel István városi I. a jegyző (Városháza emelet 67. sz. ajtó) adja meg.

Arad, 1909. évi január hó 14.

A városi tanács.

Magyar kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Sav.		Gy.		Tvs.		Sav.
	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-III.	
Arad	5-09	8-18	11-25	4-16	4-51	9-20	
Sofronya	5-25		11-41		5-08	9-36	
Kurtica	5-37	8-36	11-55	4-35	5-25	10-04	
Lökösháza	5-52		12-10		5-44	10-19	
Bánhidai major	5-58		12-16		5-51		
Országút	6-02				5-56		
Kétegyháza	6-10	9-00	12-26	4-58	6-05	10-40	
Kigyós	6-11	9-01	12-34	4-59	6-06	10-41	
Békés-Csaba	6-24		12-47		6-11	11-16	
Békés-Földvár	6-35	9-19	12-59	5-17	6-21	11-28	
Mezőberény	6-43	9-22	1-29	5-20	6-29	11-36	
Gyoma	6-56		1-42	5-31	6-38	11-51	
Mezőtar	6-57		1-44	5-32	6-39	11-52	
Pusztapó	7-07	9-41	1-54		6-49	12-11	
Pusztatonyó	7-31	10-01	2-18	5-59	6-53	12-25	
Szajol	7-36	10-06	2-25	6-04	6-58	12-32	
Szelelak	8-02	10-29	2-53	6-28	7-02	1-17	
Ujszász	8-03	10-30	3-01	6-29	7-03	1-18	
Tápió-Györgye	8-27		3-22		7-27	1-47	
Tápió-Szele	8-39	10-52	3-33		7-39	2-00	
Nagy-Káta	8-52	11-00	3-45	6-55	7-52	2-16	
Tápió-Szele	9-10	11-12	4-03	7-03	8-01	2-34	
Sály-Sáp	9-17	11-19	4-15	7-12	8-10	3-06	
Mende	9-44	11-35	4-38	7-35	8-33	3-37	
Gyömrő	9-49	11-37	4-43	7-38	8-36	3-42	
Maglód	10-08		5-02		8-55	4-01	
Rákos	10-19		5-17	8-12	9-04	4-11	
Kőbánya fel. p. u.	10-47		5-43	8-37	9-22	4-31	
Budapest k. p. u.	11-04		5-59	8-54	9-39	4-48	
	11-17		6-11	9-06	9-52	5-01	
	11-31		6-24	9-19	10-05	5-15	
	11-39		6-32	9-27	10-13	5-23	
	11-46		6-39	9-34	10-20	5-30	
	12-11		7-07	9-58	10-44	5-54	
	12-17		7-13	10-04	10-50	6-00	
	12-25	1-15	7-21	10-12	10-58	6-08	

Budapest-Arad.							
Állomások	Ty. sz.	Gy.		Sav.		Sav.	Sav.
		I-II.	I-III.	I-II.	I-III.		
Budapest kpu	---	7-20	8-00	2-12	12-20	9-30	
Kőbánya felső p. u.	---	7-36	8-10	2-12	12-30	9-36	
Rákos	---		8-17		12-37	9-43	
Maglód	---		8-44		1-11	10-13	
Gyömrő	---		8-52		1-19	10-21	
Mende	---		9-00		1-28	10-29	
Sály-Sáp	---		9-11		1-43	10-50	
Tápió-Szele	---		9-21		1-57	11-04	
Nagy-Káta	---	8-30	9-41	3-03	2-29	11-18	
Tápió-Szele	---		9-58		3-10	12-00	
Tápió-Györgye	---		10-09		3-53	11-31	
Ujszász	---	8-59	10-24		3-10	12-00	
Szelelak	---	8-59	10-27	3-34	3-12	12-11	
Szajol	---	9-16	10-51	3-51	3-40	12-28	
Pusztatonyó	---	9-23	11-09	3-59	4-07	1-03	
Pusztapó	---	9-35	11-25	4-11	4-27	1-15	
Mezőtar	---	3-57		11-37	4-41	1-19	
Gyoma	---	3-58		11-48	4-55	1-30	
Mezőberény	---	4-21	10-04	12-05	4-41	2-01	
Békés-Földvár	---	4-23	10-05	12-10	4-42	2-02	
Békés-Csaba	---	5-11	10-28	12-33	5-01	5-33	
Kigyós	---	5-28	10-34	12-40	5-02	6-00	
Kétegyháza	---	6-07	10-53	1-04	5-22	6-21	
Országút	---	6-20		1-13	5-30	6-29	
Sofronya	---	6-23		1-15	5-32	6-31	
Arad	---	6-42	11-11	1-28	5-43	7-01	
	---	7-09	11-13	2-05	5-53	7-08	
	---	7-24		2-17	6-11	7-19	
	---	7-43	11-30	2-29	6-11	7-21	
	---	7-47	11-30	2-34	6-12	7-25	
	---	7-58				8-06	
	---	8-03				8-11	
	---	8-13	2-51			8-17	
	---	8-36	11-54	3-05	6-36	8-42	
	---	8-51		3-15		8-47	
	---	9-10	12-12	3-29	6-54	9-00	

Arad-Tüske.							
Állomások	Gy.		Sav.		Tvs.		Tvs.
	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	
Arad ind.	12-21	2-30	4-04	7-04	6-32	10-00	
Glogovác		2-44	4-15		6-43	10-11	
Ceicsér		2-53			6-52	10-20	
Györök Ménéz		3-14	4-37		7-05	10-37	
O-Paulis		3-21					
Paulis		3-35	4-43		7-17	11-19	
Baraczká		3-41	4-53		7-22		
M.-Rada (6)	12-55	5-01	7-16		7-29	11-30	
Milova-O.	12-55	5-09	7-16		7-34	11-34	
Konop		5-24			7-56	12-23	
Berzova		6-08	8-08		8-12	1-03	
Soborsin		6-53	8-24		8-55	2-13	
Zám		7-01	9-01		9-20	2-50	
M.-Illye		7-35	9-21		9-52	4-02	
Déva		8-13	9-53		10-39	5-13	
Piski (6)	8-09	9-32	10-51		10-52	5-41	
Piski (1)	8-16	9-17	10-15		11-07	6-03	
Alvincz (6)	8-35	9-24	10-24		11-34	6-59	
Alvincz (1)	4-06	10-50	11-30		12-17	7-29	
Györök Ménéz	4-16	10-23	11-15		12-24	7-39	
Mendoriak	4-23	10-23	11-15		12-37	7-41	
Glogovác	7-08	10-23	11-15		12-44	7-48	
Tüske (6)	7-28	11-12	12-27		1-10	8-21	

Tüske-Arad.							
Állomások	Sav.	Gy.		Sav.		Vv.	Vv.
		I-II.	I-III.	I-II.	I-III.		
Tüske ind.	8-35	3-55	2-00	8-40			
Gy-Fahérv (6)	4-33	9-30	2-25	9-10			
Gy-Fahérv (1)	4-38	11-21	2-30	9-15			
Alvincz (6)	4-41	11-32	2-44	9-20			
Alvincz (1)	4-45	11-42	2-48	9-25			
Szászváros	5-33	12-16	3-34	10-12			
Piski (6)	5-53	12-35	3-57	11-02			
Piski (1)	6-15	12-55	4-12	10-17			
Déva	6-29	1-09	4-27	11-31			
M.-Illye (1)	7-11	1-39	5-10	12-17			
Zám	7-44	2-09	5-45	12-51			
Soborsin	8-17	2-33	6-12	1-19			
Berzova	8-58	2-47	6-37	2-17			
Konop	9-15		7-12	2-17			
Milova-O.	9-25		7-22	2-24			
M.-Rada (6)	9-37	3-24	7-21	2-33			
M.-Rada (1)	9-44	3-26	7-21	2-33			
Baraczká	9-42		7-53	3-27			
Paulis	6-49		7-53	3-27			
O-Paulis	6-56			3-47			
Györök Ménéz	7-07	10-14	8-15	3-58			
Mendoriak	7-25			4-17			
Glogovác	7-35	10-38	8-28	4-28			
Arad	7-48	8-08	10-50	4-38			

Arad-Temesvár-Józsefváros.							
Állomások	Sav.		Vv.		Sav.		Sav.
	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	
Arad	6-15	12-17	4-48	7-49			
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-59			
Németh-Ságh	6-42	12-44	5-27	7-51			
Vinga	6-55	12-56	5-52	8-03			
Orczyfalva	7-06	1-07	6-08	8-08			
Merczyfalva	7-16	1-17	6-23	8-18			
Szt.-András	7-27	1-28	7-37	8-21			
Temesvár-Jv.	7-44	1-45	7-58	8-32			

Temesvár-Józsefváros-Arad.							
Állomások	Sav.		Vv.		Sav.		Sav.
	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	I-II.	I-III.	
Temesvár-Jv.	6-00	8-45	2-24	9-25			
Szt.-András	6-20	9-09	2-42	9-43			
Merczyfalva	6-30	9-27	2-56	10-03			
Orczyfalva	6-44	9-42	3-06	10-13			
Vinga	6-54	10-05	3-17	10-23			
Németh-Ságh	7-11	10-23	3-30	10-33			
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	10-51			
Arad	7-39	11-00	3-56	11-06			

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhát.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

Agybavizelés.

Azonnali szabadulásért jóállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Pényes köszönőlevelek. Orvosi ajánlva.

„SANTAS“ Intézet
VELBURG P. 124. Bayern. 6004

<p>Köszönet</p> <p>Belföldi szének P. rosz szén Karwini szén Osztrai kovácszón Kokszt Brikett Faszén</p>	<p>Szállít waggonszámra, valamint évi kötésre</p> <p>Klár Andor cég 5974</p> <p>DEBRECZEN, Miklós-utca 23. szám. Telefon Interurbán 445. Sürgőnyeim: Klár Andor.</p>	<p>Meszet</p> <p>Kizárólag fával égetett biharmegyei (Éledd-Rév-Mezőtelepd) fehér darabos meszt. Évi termelés 1000 Waggon.</p>
<p>Köszönet</p>	<p>Kérjen ajánlatot.</p>	<p>Meszet</p>

Tisztviselők figyelmébe.

z O. magy. I. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.) nyugdíjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, agyszíntén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsosai szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

Földes Kelemen
orvosi laboratóriuma

Vezető: Dr. Posgay István tőzkórházi főorvos, törvényszéki orvos.

Vizsgálat:

Hugy
Részletes vegyi és gócsövi elemzés, a fehérje és cukor minden hugyalkatról szennyítés és meghatározását beleértve. Gümöbaciillus mutatója Daganatészetek Gonococcus.

Köpet.
A köpet alkotórészek gócsövi vizsgálata.

Bélsár.
Vegy és gócsövi vizsgálat v. re, kenyér, epesavak, é. ösdierek, daganatészetek, belkővek

Gyomortartalom és hányadék.
Részletes vegyi vizsgálat, kémhatás, aciditás, szabad sósav, tejsav, nyák; vér, stb. Gócsövi vizsgálat. Hanyadék vegyi vizsgálata, mérgezes, vagy ennek gyanúja esetén

Vér.
Vörös és fehér vértestecskék számának, a vérfesték tartalom meghatározása, vérelőselek és bacteriumokra való vizsgálat.

Koros folyadék-gyülemek.
(exsudatum, transsudatum, cysták tartalma) vegyi és gócsövi vizsgálat.

Epe- és hugykőképződmények.
minőség vizsgálat.

Nemi szervek váladékai
genococcusra

Torok lepedék.
Vizsgálat diphteria bacillusra

Onó
vizsgálat onó szállal kákra és prot. tart. testecskékre.

Anyatej
vizsgálat gyermektáplálásra való képességre.

Korszövettani
vizsgálatok, daganatészetek.

A vizsgálandó anyagok mikénti beküldésére vonatkozólag szivesen adunk utasítást válaszbélyeggel ellátott levelekre.

POROSZ és MAGYAR KÖSZÉN

KOKSZ (PIRSZÉN)
blombázott zsákokban,
ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN
házhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél
Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.
Telefon 46. 481 Telefon 46.

ALKALMI VÁSÁR:

40-45 méter maradék

feltétlenül színtartó oxford, kanavász, zefir, vászon, flanel és divatbarchentből álló, küld utánvétellel összeválogatva csak **15 koronáért.**

Maradék nagyság: 1-14 méter, tehát minden darab jól felhasználható.

KARL KOHN NACHOD, vászonszövődéje (Csehország) 20. szám.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár
nyereménykötvényei 561

Huzás:

1909. február 5-én, főnyeremény 300000 K.
1909. június 5-én, főnyeremény 300000 K.
1909. október 5-én, főnyeremény 600000 K.

Ajánlom a pesti hazai első takarékpénztár egyesület nyereménykötvényeit, készpénzfizetés mellett, a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyamon (ma ca 106 korona.)

Előleget 90 koronát nyújtok minden darabra 6% kamattal.

Goldschmidt Sándor
banküzlete, ARAD.

MIÉRT LEGJOBB MATILD CZIPÓ CRÉM??

mert a
MATILD CZIPÓTISZTÍTÓ CRÉM
vizhatlanná teszi a bőrt és tartós fényt kölcsönöz a cipőnek.

MATILD CZIPÓ CRÉM

kapható mindenütt.

Egyedüli készítője
Schärer J.
Arad, E. Választó-utca 1/a.

— Vizsgálat eladók magas arkedvezményben részesülnek. —

Maszni János

építész- és építőmester műszaki irodája

ARAD, Andrásy-tér 8. szám,
a templommal szemben.

Elfogad az építészet terén előforduló mindenemű
irodai és kiviteli munkálatot.
Tervezéseket a legmodernebb stilben, valamint költségzá-
mitásokat kívánatra készítenek.
Az építészet terén mindenemű felvilágosításokkal szolgálnak.
Vázlatteket ingyen készítenek.
588 Tisztelettel
Maszni János építész.

Telephón szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó-
kerítések, épület-aszfaltok, görredényök
-szappellenzók, vas-ágyak, kert szék, pa-
-dok, asztalok tömör vasból, valamint min-
-den szakmába vágó munkák a legolcsóbb
árak mellett.

Építési szerződésre vastesarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
szolgálatra kerülnek. 446

Nagy választék sárkerítés mintákból
mészes és nagyszámú. A minták me-
gtekintendők a műhelyteremben.

Paladics György

épület- és butorasztalos

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására adni, hogy Deák
Ferenc-utca 38. szám alatt egy

épület- és butorasztalos

műhelyt nyitottam. Elvállalok min-
den e szakmába vágó munkát.
Épület, butor, portál- és iroda-be-
rendezések a legszebb kivitelben
a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel 481

Paladics György,

épület- és butorasztalos.

Ügynökök,

kik magánfelekkel érintkeznek
a legmagasabb jutalék mellett
felvesz az 50 év óta fenálló és
6-szor kitüntetett redőny-gyár.

C. Klemt,

Braunau i. B.

Saját termésű kitűnő
tisztán kezelt magyarádi
ó és pecsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

üggyvédnél 363

ARADON,

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Szent László-utca 1. sz. alatt

egy

három utcai szobából
és fürdőszobából

álló, irodára igen alkalmas

garconlakás
kiadó.

Biztosítási,

gép- és könyvutazók,

valamint ügyes **segédjegy-
zók** tetemes

mellekjárművel juthatnak.

Weisz S. László-utca 17.

Uj!

Uj!

Női és gyermek ruha üzlet

Arad, Förray-utca (Gróf Nádasdy-palota).

Ajánlja izlésesen felszerelt raktárát, u. m.: **női és
gyermek ruhákban**, csipke és selyem blouzokban.
Pongyolák, aljak és blouzok a legolcsóbbtól a legfinomabb
kivitelig.

Costümök, béli és gyászruhák 24 óra alatt készíttetnek.
A nagyérdemű hölgyközönségnek becses pártfogását
kérve maradtam tisztelettel 105

Brüller Lajos

női és gyermekruha üzlete. Arad, Förray-utca (Gróf Nádasdy-palota).

Az országos vasutas szövetség szállítója.

Hatásában

Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós fele

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által
egyenként kedvelt; hatalmas táp-
anyagánál fogva az orvosok
előszeretettel rendelik.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Dr. Graur Victor aradi fog-

orvos antisept. szájvizének és
fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Köhögés,

Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert ki-
tűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ tea

ára egy doboznak 50 fillér.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél: 191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszer-tár, illatszerüzlet és drogeriában.

Kiadó uri lakás.

Szabadság-tér 3. sz. ház
II. emeletén **hat szoba**, elő-
szoba, fürdőszoba, konyha,
kamra és cselédszobából álló
lakás kiadó.

A lakás teljesen renovált-
tik, bérlő ez alkalommal való
kívánságai a lehetőséghez ké-
pezt figyelembe vétetnek.

**Esetleg 3 udvari szo-
bával a lakás megna-
gyobbítható.**

Bővebbet

Fodor és Reisinger
mérnökök irodájában.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4 szám

szűk különös ügyelmébe ajánlom orthopéd-
cipőgyártásomat, melyek megőrzik a láb-
fejformát, gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek
származott eredményeket értem el, amit csu-
mértékű tanúsít. Készítenek a valódi amerikai for-
rási cipőnél még nem különbözhető tartós sző-
cipőket is. Megrendeléseket kérem teljes tisztelettel

SEELINGER UTÓDA 320

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója

Tölgy 596

szőlőkaró

száraz hasított 7' hosszú
kapható

KLEIN B. VILMOS

fakereskedőnél Arad.

Használt könnyű

stráfkocsi

20—25 métermázsza

hordképességgel,

megvételre kerestetik.

Cim a kiadóban. 658

ÚJ ÉV UTÁN

mélyen leszállított árak!

ALKALMI AJÁNDÉK

elismert legolcsóbb, legnagyobb választék

Fischer Simon

nagyáruházában

Arad, Szabadság-tér 12. szám.